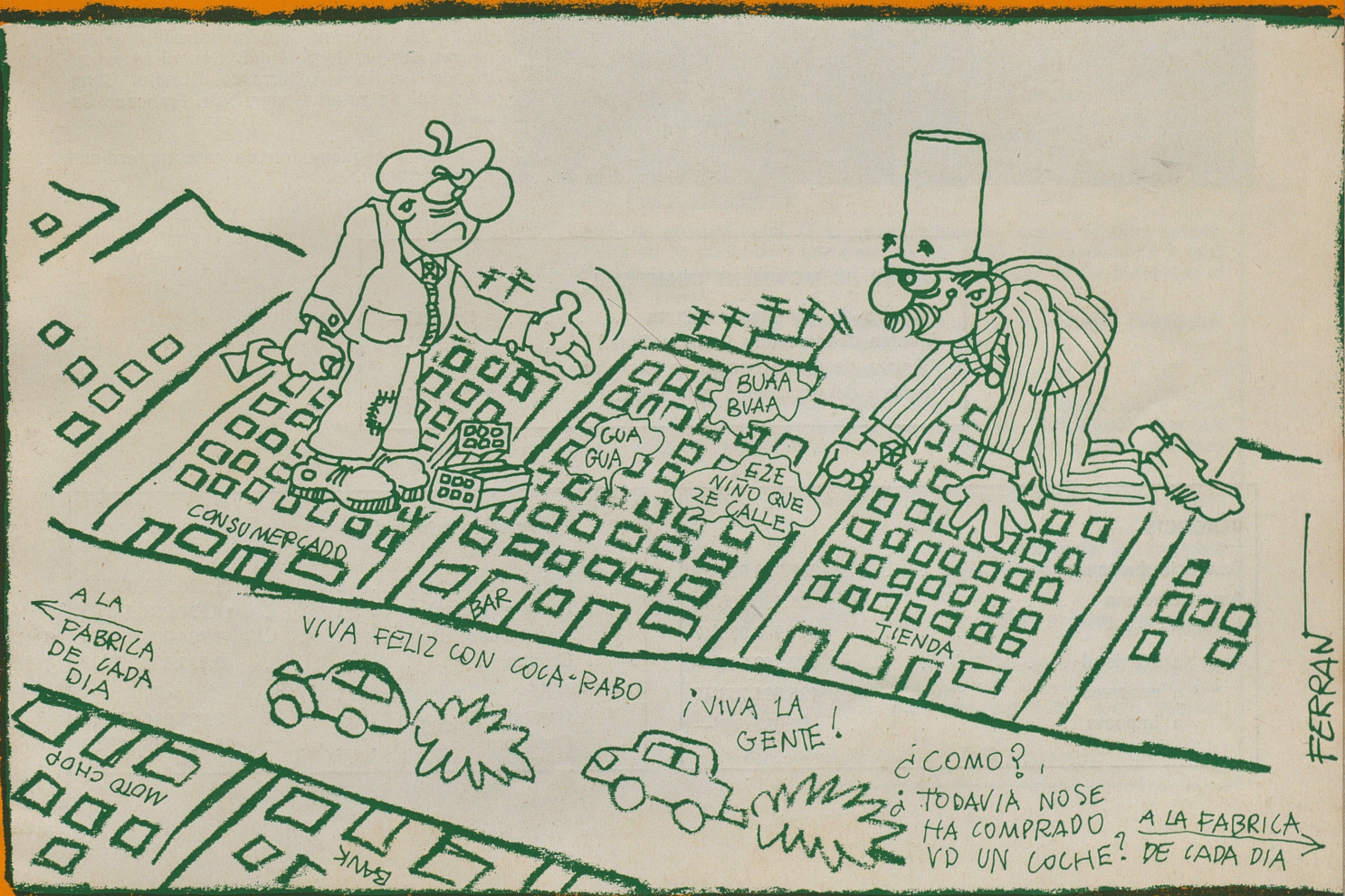

IJC

març
1975
n° 646
25 pts

nous problemes urbans

BANCA CATALANA

JUNTA GENERAL ORDINARIA I EXTRAORDINARIA D'ACCIONISTES

3.000 milions de Fons Propis i
35.000 milions de Dipòsits

Com ja és habitual, el Consell d'Administració de BANCA CATALANA convocà la Junta General d'Accionistes dins el mes de febrer, essent una de les primeres que s'han celebrat a Barcelona. Com antany, la reunió es tingué en el saló principal d'actes del Palau de Congressos de la Fira Internacional de Barcelona. L'acte es veié molt concorregut, ja que els accionistes —en increment constant— són més de cinc mil.

Presidí el Sr. Jaume Carner, que és president del Consell d'Administració, acompanyat del Sr. Jordi Pujol, Conseller executiu; del Sr. Raimon Carrasco, Director General; i del Secretari General, Sr. Francesc Cabana.

La junta enguany fou de caràcter ordinari i extraordinari.

DADES DE MOVIMENT COMERCIAL

Nombre de comptes creditors	170.326'—
Efectes descomptats (milions Ptes.)	68.534'—
Càmera de Compensació de Barcelona, nombre de documents compensats:	2.755.625'—

BENEFICIS

Beneficis bruts	367.766.823'57
Amortitzacions	55.799.888'10
Beneficis nets	311.966.935'47
a dividend	127.312.500'—
a reserves	125.601.753'47
a impostos	59.052.682'—

BALANÇ: Partides principals

— ACTIU	
Caixa i Banques	11.525.752.967'50
Cartera d'efectes	17.937.263.575'99
Cartera de títols	6.764.009.972'68
Crèdits	9.795.622.363'99
— PASSIU	
Capital i Reserves	2.763.294.474'15
Creditors	35.435.075.289'99

lluc

MARÇ 75

PORTADA

Ciutat creix. No sempre bé, no sempre humanament. Absurdament i improvisadament, de vegades. Els nous problemes, en els barris, en la vivenda, que genera l'urbanisme: vet ací el present número. Portada de Ferran Sintès.

LLUC

Revista mensual, n.º 646
Any LV

Direcció:
PP. Missioners dels Sagrats Cors
Monestir de la Real - Ciutat de Mallorca

Informació i correspondència:
Apartat de Correus n.º 619
Telèfon 22 48 91
Palma

Director: Bartomeu Suau Tugores
Conseller-Delegat: Manuel Soler i Palà
Caps de Redacció: Josep M. Llompart i
Pere Llabrés i Martorell

Subscripció: 250 ptes. anuals
Estranger: 300 ptes. anuals
Preu de l'exemplar: 25 ptes.

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Imp. SS. CC. - Balmes, 89
Dipòsit legal: P. M. 276-1958

= Sumari =

Pàg.

2

EDITORIAL.

La capçalera d'aquest número està dedicada als **Nous problemes urbans** que sorgeixen dins i al voltant de la Ciutat de Mallorca. ¿Què direm davant la **mort** de barriades velles, el **naixement** de noves al cinturó de l'antiga ciutat i la **postergació** de poblacions distants del centre?

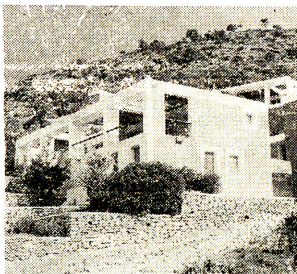
4 Celestí Alomar escriu un assaig sobre **Aproximació a la problemàtica dels nous barris.**

No sols s'examina la problemàtica des de tots els punts de vista sinó que, a través d'una gestió i participació popular, s'entreu la solució a tants de malifets en les noves construccions i expansió de Ciutat.

7 **El barraquisme de Ciutat.**

Si no tenim «bidonvilles» ¿hi ha gent que viu dins barraques a Palma? Sebastià Verd llança la xifra aproximativa de deu mil persones que viuen en condicions infrahumanes a la Ciutat de Mallorca, a la part vella, i pertot arreu.

9

Joana Roca estudia **El problema de la vivenda en la societat de consum.**

¿Com a un negoci poc rendable, a primera vista, se li treu el suc en les societats capitalistes? De seguida ens adonarem dels motius pels quals sempre la vivenda serà problemàticament escassa a la nostra societat de consum. ¿Quines solucions es poden preveure?

12 **Sant Jordi, un suburbi rural.** Dels seus problemes: aigua, telèfon, escola, prolongació de la pista de l'Aeroport, us en parla detingudament, i amb coneixement de causa, Miquel Mut. ¿Quins avantatges té de pertànyer al municipi de Palma?

15 En la seva habitual **RODA DEL MÓN**, Antoni Serra repassa l'actualitat política: Eritrea, Perú... **Les rebel·lions i els dies.**

17 Una nova col·laboració: Trencavel **¿De qui és la cultura?**

18 **Confessar-se?: encara? per què? com?** Davant el nou Ritual de la Penitència esclaten no pocs interrogants. Les planes de **L'ESGLÉSIA NOSTRA** d'aquest mes volen respondre a aquestes preguntes amb l'article de Pere Llabrés.

21 **L'ART vist pels artistes.** A l'enquesta de «Crònica de Tres» respon aquest mes de març **Steva Terrades.**

24 **QÜESTIONS SOBRE LA TAULA.** Planas Sanmartí presenta la resposta d'alguns periodistes, directors de Galeries d'art, arquitectes, sobre **Joan Miró** i la projecció de la seva obra a Mallorca.

25 **Obra Cultural Balear. Convocatòria d'ajuts de treball i beca per investigació.**

26 La plana de pedagogia de cada mes, a cura del Secretariat pedagògic de l'**Obra Cultural Balear**, tracta en aquest número d'alguns esdeveniments escolars recents de Mallorca i dels projectes, entre els quals destaca l'**Escola d'estiu.**

27 **Des de la Rambla. Crònica de Barcelona**, per Biel Mesquida.

NOUS PROBLEMES URBANS

editorial

El creixement econòmic de les Illes, improvisat i hipertrofiat, ha provocat un correlatiu creixement urbà, farcit igualment d'improvisació i d'absurds. Centrant-nos únicament en Ciutat, la irracionalitat del seu creixement s'ha concretat bé en la **mort** de barriades, que abans tenien vida pròpia —«barriades degradades» (Sant Pere, Es Jonquet, Sa Calatrava, etc.)— bé en el **naixement** quasi fantasmagòric d'un cinturó de noves barriades amb un tipus de població proletària procedent, en la seva majoria, de la immigració; o bé, la **postergació** de poblacions com Sant Jordi, entre altres, relativament distants del centre urbà de Ciutat i amb una realitat global diversa: la rural. Semblantment podríem definir moltes altres **morts, naixements, postergacions**.

El fet és que un canvi sec en la nostra activitat econòmica bàsica ha condicionat un canvi quantitatiu i qualitatiu en el mode de vida. I el que és més greu: així com el nostre creixement econòmic no s'ha convertit en verdader desenvolupament regional i popular per manca, entre altres causes, de previsió i planificació per part de la nostra Administració local i, en darrer terme, de l'Administració central, igualment la nova realitat urbana ha gaudit de totes les prerrogatives de la improvisació, especulació del sòl, falta de planificació, etc.

Nogensmenys, creim que el problema i les causes són més profundes. Malauradament no sols manca planificació. Sovint hi ha interessos privats darrera la majoria dels desajustaments urbans. Aleshores és quan cal preguntar-se: els organismes públics de gestió ¿qui serveixen? D'aquí ve que darrerament comenci a sentir-se el crit d'algunes barriades que ja no suporten impassiblement certs excessos (vegi's barriada de Sant Pere). D'aquí que, a partir dels problemes de cada dia, problemes sense resoldre, les col·lectivitats demanin i exigeixin una participació més gran en la gestió pública i municipal.

El fenomen urbà no és únicament una descripció fotogràfica del que s'esdevé. En definitiva no és altra cosa que la concreció en l'espai habitat de l'organització socio-econòmica de la societat concreta. Els mateixos problemes concrets: vivendes cares i en condicions dolentes, falta d'una eficaç infraestructura urbana, problemes sanitaris sense resoldre i un llarguíssim etcètera, no se solucionaran de cop amb simples mitjans tècnics. Per tal que aquests mitjans siguin realment eficaços i arribin vertaderament a tots els sectors de la població, és necessari que tals decisions siguin compartides per tot el poble.

Amb poques paraules i planeres: ha sorgit una nova problemàtica urbana, que no tindrà solució fins i tant no es compti amb el poble.

BANCO DE CREDITO BALEAR

casa central

PALMA DE MALLORCA

agències urbanes

PALMA DE MALLORCA

Aragón — S'Arenal — Cort — Jaume III — Mercapalma — Sindicat —
Polígon la Victòria

sucursals

MALLORCA

Alcúdia — Andratx — Calvià-Palma Nova — Calvià-Peguera — Calvià-Santa
Ponça — Campos — Felanitx — Inca — Lluçmajor — Manacor — Pollença
— Porreres — Santa Margalida — Santanyi — Sóller — Son Servera-Cala
Millor

MENORCA

Ciutadella — Maó

EIVISSA

Eivissa — Sant Antoni — Santa Eulàlia

CATALUNYA

Arenys de Mar — Gavà — Les Franqueses — Sant Adrià de Bessós — Sant
Feliu de Llobregat — Tarragona — Tona — Valls — Vendrell —
Vilafranca del Penedés

MADRID

Madrid.

oficines de canvi de divises

Port de Palma de Mallorca — Aeroport d'Eivissa

Autoritzat pel Banco de España n.º 10.306

Aproximació

a la problemàtica dels nous barris

Assistim a l'aparició i generalització progressiva de moviments socials urbans, és a dir, de sistemes de pràctiques socials contradictòries que controverteixen l'ordre establert a partir de les contradiccions específiques de la problemàtica urbana. M. CASTELLS.

per Celestí Alomar

Per poder comprendre la problemàtica que ofereixen els nous barris de Ciutat, és imprescindible establir prèviament unes premisses:

1) L'urbà cal que es comprengui no com una descripció fotogràfica del que s'esdevé i ocorre a la ciutat, sinó com a fets i situacions que no són altra cosa que la concreció dins l'espai habitat de l'organització de la societat en què vivim. D'aquí es dedueix que únicament és possible aproximar-se a aquest complex món de l'urbà, si es relaciona en profunditat amb el seu context socio-econòmic general.

2) L'urbà cal que es consideri com un tot. D'aquest tot, en el present comentari, únicament en tractarem un aspecte: els nous barris de Ciutat que són habitats per la classe obrera. Per tant no ens referirem a les noves zones urbanes en general, sinó a unes poques i ben determinades. En concret, intentarem la seva localització en l'estructura urbana, determinar les seves funcions concretes i escatir els diversos aspectes de la seva dinàmica interna. Sempre dins l'estructura social general i les formes de producció que hi dominen.

CONCENTRACIÓ URBANA I NAIXEMENT DE NOUS BARRIS

En les darreres dècades, la concentració de la producció, la constitució del capitalisme monopolista d'Estat en les societats desenvolupades i el domini que aquestes exerceixen sobre àmplies zones del món, ha tingut com efecte directe la concentració de grans masses de població en el que hom ha denominat regions metropolitanes.

Tal fenomen, com és lògic, ha pres formes peculiars segons l'estructura social on es desenrotllava. Així, en el nostre cas, l'urbà s'ha d'entendre relacionat amb el desenvolupament monopolista europeu i concretament de l'Estat espanyol. Per tant, el creixement urbà de la nostra illa va lligat intrínsecament a la necessària concentració de força de treball que duu amb ell mateix el fenomen econòmic del turisme de masses. Tal concentració, amb la seva concreció en la cosa urbana, pren formes peculiars subordinades a l'estructura de producció

«turística»: unitats de treball reduïdes, dispersió en àmplies zones de la nostra costa, caràcter especulatiu...

El procés migratori cap a Ciutat es produeix a costa d'una població provinent, en la majoria, de zones rurals, tant de l'illa com de fora Mallorca. Aquesta població ve a ocupar, sobretot, els nous llocs de treball que es creen. Una de les característiques d'aquesta mà d'obra, per la condició del seu origen, serà el seu baix nivell de qualificació, així com l'habitació a un mode de viure totalment diferent del que imposa la ciutat. Per altra banda, les seves perspectives de treball en arribar a la nova ciutat no són a llarg termini; sempre hi haurà el desig o el temor, especialment en els peninsulars, de retornar als llocs d'origen, encara que després s'instal·lin definitivament a la ciutat. Les condicions de vinguda, quasi sempre per manca de feina en els llocs d'origen, fan que el seu grau de disponibilitat, per qualsevol tipus de condicions de treball i de vida, sigui realment elevat. L'acumulació de tals factors converteixen l'emigrant en un ser que té un poder mínim d'exigència enfront d'aquesta nova societat que el rep. De tals circumstàncies, considerades com a deficitàries de la força de treball (mercaderia necessària per posar en funcionament la nova indústria) s'aprofitarà l'economia il·lenca i els seus agents de direcció per compensar, en part, les limitacions que li imposa la seva dependència d'interessos exteriors.

Una altra característica de l'arribada massiva de nous habitants a Ciutat és la seva rapidesa, que produeix una intensificació en breu espai de temps de la demanda d'un «lloc per a viure». La descapitalització de la nostra economia i el migrat interès per part del sector públic fa que la satisfacció d'aquesta necessitat col·lectiva recaigui en bona part sobre les espatles de la iniciativa privada, sempre disposada i obligada a l'especulació per augmentar els seus beneficis.

El recorregut geogràfic per la nostra ciutat de molts d'aquests treballadors abans d'arribar al nou barri, tampoc no ha representat un element d'integració en l'estructura urbana; al

contrari, tal volta, ha servit de factor recessiu. L'habitar en els soterranis d'un hotel, de vegades en condicions degradants, o el viure en la incomoditat de les cases de les zones rurals de devora Ciutat, engendren la necessitat esperonadora i immediata d'anar-se'n, a totes passades, cap a zones millors com són, comparativament, els barris de vivendes homogeneïtzades.

Tals circumstàncies, que he descrit fins ara, accentuades per la influència consumista, i individualitzadora de les ideologies dominants que remarquen l'èxit personal sobretot, influeixen en la consciència subjectiva d'aquesta força de treball que no serà capaç de comportar-se com a grup, en l'assoliment de les seves necessitats col·lectives. La resposta a aquestes necessi-

L'ANGEL BLAU

Venda de llibres
antics i moderns

c/. Sant Bernat, 2
(darrera la Seu)

Tel. 21 60 96

CIUTAT

tats, considerades com a despeses de producció d'un sistema econòmic en general, es farà sota el criteri econòmic de rebaixar costos de producció, concentrant aquesta força de producció en zones que es caracteritzaran per l'escassa inversió per a la seva creació i manteniment: els nous barris obrers de Ciutat. Així, doncs, la satisfacció de les necessitats d'aquests sectors no es desenrotlla sota el punt de vista del benestar general sinó des de la perspectiva d'un funcionament efectiu de l'aparell productiu.

Fonamentalment la formació d'aquests barris a Ciutat s'esdevé sobre la convergència de diferents circumstàncies que repercuteixen en detriment de la qualitat de l'oferta que es presenta al mercat. Per una banda, una oferta que correspon desenrotllar, promoure i controlar als organismes de gestió pública, però que en el nostre cas, degut al migrat interès d'inversió per part del sector públic, ha estat desenvolupada sobre la base d'iniciatives privades, parcialment o totalment. En aquesta relació d'oferta i demanda sobre les necessitats col·lectives, s'ha deixat llibertat de mercat, en contra del que caldria desitjar per al bon funcionament d'un sistema econòmic sanejat. Els qui són directament afectats per tal circumstància són evidentment els sectors que haurien d'usar aquests serveis. Per una banda, minva la qualitat de l'oferta degut a la necessitat de rebaixar costos per part de les petites empreses que intervenen en el procés per poder fer front a la competència d'altres més gans. I per l'altra, hi ha l'augment de preu normal en tot mercat lliure amb una demanda abundant; i la pèdua del control del mercat per part de la gestió pública que encaixa perfectament en el fenomen econòmic que defineix per antonomàsia la circumstància mallorquina: l'especulació. L'especulació sobre vivendes barates que tenen per destinataris els sectors menys afavorits de la població. No sabem si cal qualificar aquest fet com a nova forma de redistribució de riquesa o com a nova forma d'explotació. Que el lector ho qualifiqui segons el seu bon criteri.

La primera conseqüència és la localització d'aquests nous barris. La seva construcció en les zones perifèriques no és degut a l'esperit bucòlic d'aquests sectors de població; són els costos baixos del terreny el que determina com a primera premissa la construcció en tals zones perifèriques.

UN BARRI PER DINS

Parlar de reproducció de la força de treball i fer-ho solament del concepte de la vivenda, del lloc on dorm i crea la classe obrera, és absurd i equivocat. El consum col·lectiu que s'imposen aquests sectors per tal d'assegurar les seves necessitats socials és més ampli i inclou una sèrie de

Foto Torrelló

drets a la vida (vivenda, sanitat, cultura, serveis...)

Concretar aquest consum i les formes de desenvolupament en aquests barris és estudiar el seu equipament col·lectiu. Si fèiem això, arribaríem indubtablement a haver-los de qualificar de **barris dormitoris**. Al contrari, l'equipament col·lectiu és nul. Els únics serveis que poliferen són aquells que poden ser coberts per la iniciativa privada: botigues, cafès, comerços...

La forma concreta de formació d'aquests barris, amb un esforç del sector públic limitat, deixant-los indefensos davant les urpes de la iniciativa privada, ha dibuixat sovint estampes d'accentuat patetisme. No farem un estudi exhaustiu de cap cas concret, sinó únicament assenyalarem comportaments generals en alguns problemes, els més latents i immediats

La construcció de vivendes sobre mecanismes de sub-contractació o simplement d'inversió totalment privada, ha creat un tipus de vivendes que podríem definir amb els adjectius de mala qualitat, mal acabat i espai reduït. La falta de control de mercat per part del sector públic ha originat també, en perjudici del benestar comú, l'aparició de fenòmens característics com el sub-arrendament, i especulació sobre la vivenda amb el conseqüent augment de cost. Es a dir, és normal que una persona visqui a una casa petita, crivellada i endemés cara.

Els serveis col·lectius, la instal·lació dels quals depèn de les grans empreses, tampoc estan millor atesos en la majoria dels casos. Sens dubte aquestes empreses són les que tenen un criteri més clar del paper que estan complint en l'estructura social i econòmica corresponent. La seva consigna serà: barat! I així surten barris amb estranyes canalitzacions d'aigua

com Son Gotleu, altres amb deficiències de clavegueram, etc.

Ensenyança i sanitat són sens dubte les deficiències congènites d'aquestes zones. Quant a l'ensenyança, ordinàriament en mans de privats, hem de consignar que moltes vegades els establiments no funcionen per satisfer les necessitats del barri sinó de cara al benefici propi. Hi ha casos, com a Son Gotleu, de col·legis situats a un barri gairebé sense alumnes del mateix barri. No menys desatesos són els nivells d'ensenyament inferiors: parvularis i pre-escolar, pendents exclusivament d'entitats amb finalitat social en zones populars (Caixes, convents...), i que resulten clarament insuficients. Tal situació és greu per partida doble si tenim en compte que la població d'aquestes zones necessita del treball de tota la família per sobreviure. La «desassistència» mèdica és normal (?) en una situació en la qual la «Seguridad Social» té unes metes marcades tan diferents als fins pels quals fou creada, com és ara el manteniment, en part, de l'economia de l'Estat. Que basti un fet per mostra: en aquests barris proliferen els practicants i les pràctiques de curanderos.

Indubtablement cadascun d'aquests temes són amplis a bastament per dedicar-los un estudi a part. Quasi ens hem limitat a senyalar-los. Esperem que organismes i persones facin la resta.

GESTIÓ I PARTICIPACIÓ

A una necessitat col·lectiva cal contraposar una gestió col·lectiva. Un barri té la seva alcaldia de barri. Una ciutat, el seu Ajuntament. Aquests són els responsables immediats de la gestió col·lectiva. A Ciutat, tenim un

Ajuntament turístic. ¿Què és un Ajuntament turístic? Aquell que correspon a un terme municipal on l'activitat bàsica és el turisme, que és afalagat, adorat i protegit. Per exemple, sacrificar el Pla de Sant Jordi en benefici de Ca'n Pastilla; com és ara, semaforitzar S'Arenal mentre la barriada de la Verge de Lluc s'havia d'escriure per demanar el mateix.

La gestió està en funció dels interessos del desenvolupament del sistema econòmic. A Ciutat, els interessos del sector de producció turística han prevalgut per damunt de les necessitats col·lectives d'altres sectors, que paradoxalment són els qui feien possible que la màquina de la indústria turística funcionés des de la pròpia base. Així és com l'abandó d'aquests barris populars ha anat acompanyat de l'aparició d'altres zones urbanes ben ateses, les d'interès turístic.

Una necessitat col·lectiva imposa una gestió col·lectiva. El consum col·lectiu, que al llarg del procés de concentració descrit, esdevé un ele-

ment funcional indispensable, esdevé a la vegada, per les característiques d'aquest procés, un element permanent de reivindicació. Conjuntament amb aquests plantejaments reivindicatius, es desenrotlla la necessitat de participació en les decisions sobre aquestes necessitats col·lectives: la participació en la gestió col·lectiva. Aquesta, expressada en un grau major o menor, xoca amb una estructuració del poder local que la fa quasi impossible.

El Movimiento, a través de les Associacions de Caps de Família, ha llençat el repte sobre la participació. Aquelles són una resposta al problema per part dels sectors més pròxims a l'administració local. No és casualitat la coincidència entre els càrrecs de president de les dites associacions i les de batle de barri. Però, per a nosaltres, la participació col·lectiva entorn d'unes necessitats i drets col·lectius no es pot entendre a través d'organismes amb caràcter consultiu, Associacions de Caps de Família, ni

tampoc en estructures i direccions designades des de dalt. Una gestió col·lectiva és eficaç solament quan recull els interessos de tothom, permet que tothom hi participi, i sobre el criteri de la majoria es permet tenir poder de decisió. Aquest desig de participació cal entendre'l dins el criteri general marcat al principi del comentari. La participació no és neutra ni limitada: sempre és la necessitat d'uns sectors determinats amb uns interessos de grups determinats. La problemàtica reivindicativa i la necessitat de participació generen, doncs, un moviment que essencialment té, o tindrà, arrels més generals, polítiques. Per ara hom intenta encarrilar, com també en altres esferes de la nostra societat, a través del Movimiento.

CELESTÍ ALOMAR MATEU

Gabinet d'Estudis Socials

N O R A I

**G A L E R I A
D' A R T**

P O L L E N Ç A

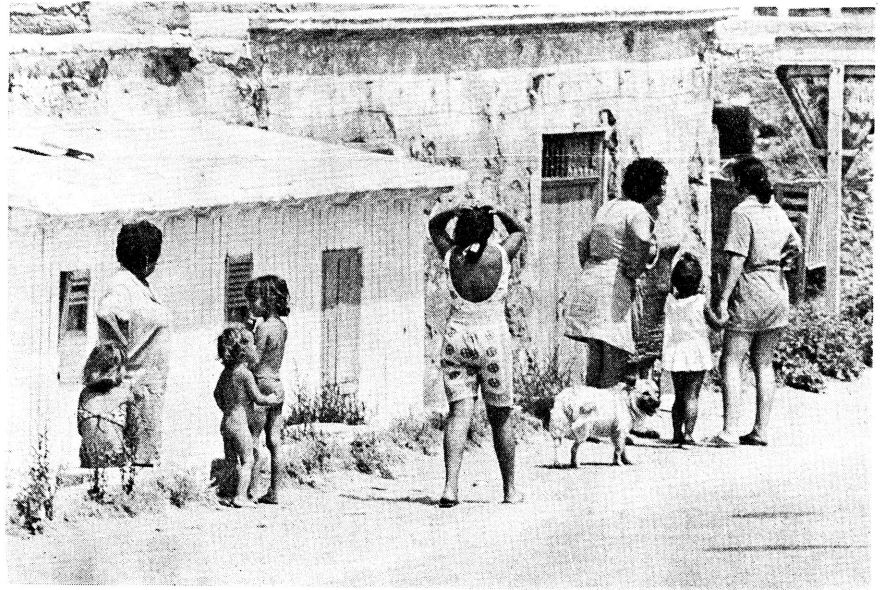
**Exposició de Pintures
d'ANTONI JAUME**

1-28 març

SEBASTIÀ VERD

Sense xifres -diuen-
no hi ha problemes.

A la part vella,
dins soterranis i
pertot arreu, mils de
persones viuen en
condicions
infrahumanes.

Arxiu «Diario de Mallorca»

Foto Torrelló

El barraquisme de Ciutat

A Ciutat no hi ha barraquisme («chabolismo»). Al-
manco, no hi ha «bidonvilles», la qual cosa és molt di-
ferent. Perquè, si bé el problema passa per inexistent,
són moltes les vivendes degradades que trobam per la
part vella, dins els antics palaus —de vegades— i als
barris ja de forta tradició marginal. Però, de fet, l'expe-
dient està net. El dit problema, no essent estadística-
ment comprobable, desapareix per a l'Administració. El
ministre de la Vivenda, no fa molt, digué que sols podien
lluïtar contra xifres clares, sabent quantes vivendes s'han
de construir i quantes barraques han de desaparèixer. A
Palma, per tant, no hi té molt per fer.

Malgrat això, poc a poc la Ciutat agafa consciència
de la seva realitat. De l'oblit —un oblit una mica estrany

perquè basta passejar-se per la Calatrava o pels voltants
del «barri» o pel Puig de Sant Pere o pel Jonquet o, inclús,
per la Seu— un cert sector de l'Administració ha passat
a voler conèixer la situació: a tenir, amb una paraula,
xifres. ¿Quants de ciutadans viuen en condicions infra-
humanes a Palma? Cinc mil, deu mil, vint mil... Qui ho
sap? Ningú. Referint-nos sols als sectors al·ludits, crec
no equivocar-me si don el nombre de deu mil.

Deu mil barraquistes camuflats. El criteri per donar
una xifra és, ben segur, a-científic. No té rels per agu-
antarse i per això ningú no podrà brandar. Es fals per
naturalesa. ¿Vol dir això, però, que es tracta de nombres
inflatos? El qui ho cregui que sumi a tota la ciutat vella
els nous barris nascuts de l'especulació i de la necessi-

RÀDIO POPULAR

és cosa nostra

C. O. P. E.
MALLORCA

MALLORCA AL VENT

De dilluns a divendres a les 15'30 h.

CANÇONER D'AVUI

*De dilluns a divendres a les 11 h.
Els dimarts a les 22'30 h.*

Realitza: Joan Manresa

RONDAIA MALLORQUINA

*Dimarts a les 18'30 h.
Diumenges a les 22'30 h.*

Arxiu de Fonoteca de l'Emisora

POLISSES

PER SENTIR-SE SEGURS

Vostè les necessita pel seu negoci, casa, vehicle... i també per la seva pròpia vida.

Demani informació sense compromís a qualsevol de les nostres oficines i agents.

MARE NOSTRUM
vol estar al seu servei.

DIRECCIÓ GENERAL:

Via Roma, 45 - Tel. 2128 00

PALMA DE MALLORCA

tat de promoure vivendes mal dites socials. Llavors, ben possiblement, arribaríem a comptar cinquanta mil o més barraquistes. El modern barraquisme vertical —una forma de vida engabiada, sense cap mena de relació humana amb la societat— ha fet presa fàcil durant molts anys en aquesta Palma que avui suportam. Es per això que, abans que comencin i arribin lògicament a una conclusió els estudis encomanats, ens veim obligats a tirar a l'aire una xifra. ¿Volem xifres? Aquí en tenim.

El problema és sagnant. Un tinent de batle que anà a visitar algunes «vivendes» del Puig de Sant Pere, tornà a Cort horroritzat del fet que hi havia famílies que vivien sense serveis sanitaris. Ni un mal excusat, ni aigua corrent. No és d'estranyar, per tant, que certs racons de Ciutat siguin nius de rates, de brutor. El sùmmum del cas és que molta de gent «bona» creurà que aquesta brutor és culpa dels qui viuen en aquests barris, quan la vertadera culpa parteix de la mateixa societat que ha abandonat els vells edificis. Un cercle tancat que necessita rompre's.

¿Què hi podem fer? Pregar, però no basta. Hem de pregar a l'Administració amb tal força que es vegi forçada a prendre mides contundents. El delegat de la Vivenda a Balears pareix decidit a fer-ho. Per això, com dèiem abans, ha decidit encomanar un estudi de les zones degradades de Palma a GADESÓ i al departament de Geografia de la Facultat de Filosofia i Lletres. És aquesta la clau que ha d'obrir el secret del barraquisme. Les xifres seran reals quan s'acabi la feina de recull i, a més, es tindrà a mà un treball de gran importància sociològica. Aquest és el camí.

El problema és greu. Els vells barris viuen o es moren enmig de la indeferència i sols un moviment protector —arquitectònicament protector— aixeca la seva defensa. Cal protegir la ciutat de la destrossa, cal evitar la desaparició d'un patrimoni històric, però —per damunt tot— hauríem de dir que cal, també, sobretot, pensar en uns plans de dignificació humana. L'urbanisme que toca a les pedres antigues ha de pensar, sempre, que en aquests edificis plens d'anys i plens d'estètica, hi viuen persones. Hom pensa que és possible projectar noves realitats sense destruir les que sobreviuen. Reordenar, sense destruir.

Per això és completament necessari estudiar en profunditat la situació present. L'estudi que l'ajuntament té previst per al barri del Puig ha de estar llest aquest any, paral·lelament amb el que estan enllestint des del Col·legi d'Arquitectes. Els altres —Jonquet, Calatrava i Molinar— que ha demanat la delegació de la Vivenda cal que comencin prest. Tot està a punt. Queda oblidat per ara el «barri» i d'altres menys coneguts o casos més aïllats. Es un primer pas. Ha arribat tard i encara n'hi ha que dubten que s'hagi fet, però hi és. Està present i ja és qualque cosa. Esperem.

Vet aquí que, malgrat tot, tenim necessitat d'esser optimistes amb el futur. No, dissortadament, cap a un pervenir prop de nosaltres, sinó mirant molt més lluny. Tal vegada d'aquí un segle. ¡Per l'amor de Déu! ¿no s'han passat mai vostès pels anomenats barris degradats? ¿Hi ha qualcú que encara digui que a Ciutat no hi ha barraques? Deu mil són poques.

SEBASTIA VERD

El problema de la vivienda en la sociedad de consum

per Joana Roca

El problema de la vivienda és un defecte crònic de les societats capitalistes.

¿Què fa que aquest problema, en l'opulenta societat de consum, no hagi estat resolt? De seguida tractarem d'analitzar-ho.

Vegem quins són els factors que influeixen en la producció de vivendes: la gestió, la financiació, la indústria de la construcció i la renda del sòl. El factor realment intrínsec a la producció de vivendes és la indústria de la construcció. Els altres són factors extrínsecs que influeixen en el preu final; per això començarem per analitzar la indústria de la construcció i passarem després als altres factors.

La indústria de la construcció ¿és una indústria rendable, o no? Si fos així el capital aniria cap a aquest ram de la producció i hi hauria oferta suficient fins que la demanda restàs satisfeta. Però ¿què succeeix? La indústria de la construcció té unes característiques específiques: necessitat de gran quantitat de capital constant, la vivenda és un producte de llarga duració i endemés es ven gradualment (lloguers=anualitats sobre el capital invertit).

Si comparam rams de la producció amb major necessitat de capital constant, amb altres indústries amb proporció menor d'aquest capital i major de capital variable, la quota de guany de les primeres és inferior a les segones, o sigui la quota de guany d'aquelles està per davall de la quota mitja de guany, i per això el capital es mourà cap a altres rams de la producció, o vendrà el seu producte per damunt del seu valor, assolint així el guany mitjà.

El mateix s'esdevé en rams de la producció que fabriquen productes de llarga durada o que tenen una quota de guany inferior a la mitjana perquè el temps de rotació del capital és més llarg que en altres indústries. Amb una paraula, que els capitals es mouran cap a altres rams de la producció, on assoliran un rendiment del seu capital al nivell mitjà, o vendran el producte per damunt del seu valor.

El mateix s'esdevé amb la taxa de guany dels rams de la producció que ven gradualment els seus productes, que cada any no recuperen el capital invertit endemés dels dividends, si no és a través dels anys que «resta» el producte, és a dir que una part del capital romandrà encara fermat a la

Foto Iñigo

part no venuda del producte, per la qual cosa anualment el benefici es col·loca per davall del nivell mitjà. Aquest és el cas dels lloguers. S'inverteixen x pessetes en la producció de vivendes, suposant que la vida de l'edificació és de cent anys, es capitalitza a un interès i les anualitats aconseguides són el lloguer de la vivenda.

La vivenda com a producte té, tal com podem comprovar, les característiques que hem descrit. La indústria de la construcció necessita un gran capital inicial, les vivendes són productes de 80 o 100 anys i immediatament es paguen mitjançant lloguers.

¿Què s'esdevé, doncs? Que el produir vivendes no és rendable, o sigui que s'abandona el sector, amb el conseqüent dèficit crònic de vivendes, famílies mal allotjades que viuen en pèssimes condicions sanitàries, d'acaramullament, barraquisme encobert i deficiències a tots nivells, en les grans ciutats, pel que fa a la vivenda.

Hom podria objectar que la producció de vivendes avui en dia a Mallorca no funciona segons les característiques descrites. En això hi ha una certa veritat. A qui té doblers se li presenten diverses alternatives: o inverteixen en la indústria de la construcció segons les característiques esmentades i no treu el rendiment que podria del seu capital (cosa il·lògica en aquesta societat), o ven el producte

directament per damunt del seu valor, o cerca una sèrie d'ardits que l'ajudin a escapar-se de les característiques estructurals de la producció de vivendes.

¿Què volem dir quan parlem de necessitat de gran capital constant? Doncs que la indústria de la construcció, per actuar racionalment, necessita tecnologia, maquinària, fàbriques, tallers, estandarització, organització, concentració. ¿Però què succeeix en la realitat? Ens trobam, almenys a Mallorca, i a Espanya en general, amb una indústria de construcció amb un grau mínim de mecanització, amb un minifundisme alarmant i amb un guany muntat sobre la super-explotació de l'obrer, que sol treballar a escarada, sense contracte, que no és fix a l'empresa, etc. Tot això ocasiona els defectes en la qualitat de la construcció, un deteriorament ràpid, un retard en les entregues, etc. Si ens pot servir d'exemple, direm que el nombre total d'empreses de la construcció a Balears l'any 1973 eren 3.092, gairebé el mateix nombre que hi ha a la Gran Bretanya. Per agreujar l'assumpte encara, d'aquestes 3.092 empreses n'hi ha 1.591 que tenen només d'un a cinc obrers, i això no és per mor de la mecanització, sinó tot al contrari. Vet aquí una prova del minifundisme en aquest sector.

Per altra banda, ja hem explicat la lògica de la vivenda pagada a través

de lloguers però podem observar avui en dia la gradual desaparició d'aquest tipus de vivendes en el mercat. Quasi totes les vivendes que ara es fan són per vendre, amb la qual cosa el capitalista recobra el seu diner, endemés del guany, en un curt termini. Però encara s'esdevenen més coses: el capitalista no arriba a desembossar el seu diner: ara són els futurs propietaris els qui s'avançan a pagar, mentre se'ls mostra el trast i els plans de la «futura i meravellosa vivenda». Vegem què diu sobre aquest problema Manuel Castells en el seu llibre sobre la qüestió urbana: «L'escassetat existent en un bé d'ús indispensable, en desequilibri permanent, mantingut per l'acceleració de la concentració urbana, ha permès la multiplicació d'intermediaris i l'organització de tota una xarxa de serveis, la finalitat única de la qual és especular sobre el bloqueig i dificultats del sector, creant una demanda solvent on no n'hi ha (mitjançant tècniques publicitàries) i cercant d'atreure capitals vacil·lants en operacions curosament estudiades».

Així, doncs, veim que, mesclant la gestió privada amb la indústria de la construcció (promotors -constructors), el negoci de la construcció de vivendes ha aconseguit esquivar les dificultats que tenia per arribar a assolir la quota mitjana de guany, i no solament això sinó que ara sovint fins i tot la sobrepassa.

Però ¿què passa amb els usuaris? Aquests o es troben amb un producte que es ven per damunt del seu valor, i/o amb la mala qualitat de la seva vivenda, per mor de la manca d'industrialització, i/o ells mateixos han de ser els capitalistes o han de tenir recursos per comprar les pròpies cases, ja que les de lloguer van desapareixent.

Però ¿és que no funciona allò de l'oferta i la demanda? Pels resultats que veim cada dia, sembla que no funciona. Tinguem present que la gent «demanda» no el que realment necessita, sinó el que creu que pot arribar a aconseguir amb el seu poder adquisitiu. Una família amb vuit fills i el pare aturat, per molt que necessiti una vivenda de 7 ó 8 habitacions, no la «demanda» perquè sap que no la pot adquirir amb els seus ingressos; i per altra banda el constructor no l'ofereix a un preu assequible ja que el seu capital rendiria per davall del nivell mitjà.

Per tot això, arribam a la conclusió que, sota el sistema econòmic occidental, hi ha unes raons estructurals que impedeixen que se solucioni el problema de la vivenda, encara que puguin millorar-se més o menys, com veurem en parlar dels sistemes de gestió.

Si afegim a tot això els factors intrínsecs, com és ara la financiació i el sòl, encara s'agreuja més el pro-

blema, ja que els financers i els terratinents se'n volen endur part dels dividends, augmentant així el preu de la vivenda. L'especulació del sòl és un problema gravíssim, en el qual els terratinents fixen el preu del sòl (part de l'escorxa terrestre que monopolitzen) sense haver fet res per créixer el desenvolupament de la societat; al contrari, el desenvolupament de la societat ha fet que els seus terrenys es revaloritzin. Per exemple el creixement de la ciutat revaloritza terrenys que abans no valien res: així contribueixen els terratinents al desenvolupament!

Si passam a analitzar els sistemes de gestió, veurem que aquests poden ser públics, semipúblics i privats.

En alguns països capitalistes avançats, per exemple els nòrdics, s'ha demanat que la construcció de vivendes sigui nacionalitzada. Aquest seria un cas de gestió pública total. La idea que està darrera d'aquesta proposició és la següent: ja que la construcció de vivendes és una indústria no rendable, si bé necessària per a la reproducció de l'home, l'ha d'assumir l'Estat, tal com fa amb altres indústries i serveis no rendables, com elèctriques, transports, etc. D'aquesta manera la classe dominant s'assegura els treballadors «ben reproduïts» que van a les fàbriques cada matí (llevat de les baixes per malaltia, etc.) però no ha perdut el seu diner en un negoci tan poc rendable.

NOVETATS DE L'EDITORIAL MOLL

BIBLIOTECA *LES ILLES D'OR*, n.º 112:

JOSEP M.ª PALAU, DEL CEL I DE LA TERRA.

BALENGUERA, COL·LECCIÓ DE POESIA:

n.º 14. BARTOMEU ROSSELLÓ-PÒRCEL, OBRA POETICA.

n.º 15. PERE ORPÍ, ENCARA QUE NO EM DONIN LA PARAULA.

BIBLIOTECA *RAIXA*:

n.º 101. MANUEL DE PEDROLO, SÓC EL DEFECTE.

n.º 83: R. L. NINYOLES, IDIOMA I PREJUDICI (2.ª edició revisada).

De publicació imminent: **CANÇONER POPULAR DE MALLORCA**, tom IV i darrer, que conté: **Glosades, Codolades i Romancer**.

Distribució: **LLIBRES MALLORCA**, Fortuny, 13. Telf. 213588. Palma.

El dèficit de vivendes solament es pot resoldre, en part, per la gestió pública i sense afany lucratiu.

De qualsevol forma, per a la gent amb ingressos baixos, tal volta seria una solució, però encara no s'ha arribat a nacionalitzar la producció de vivendes totalment en cap país occidental.

Hi ha altres sistemes de gestió, tal com la gestió semipública, realitzada per entitats «sense afany de lucre» (en teoria). Aquestes entitats reben una sèrie d'avantatges estatals i, a canvi d'això, promouen vivendes socials. Tals són les «Building Societies» de Gran Bretanya, les «Social Housing Associations» de Dinamarca, les Caixes d'Estalvis i patronats d'Espanya.

Quant a la gestió privada, ja n'hem parlat extensament.

Hi ha encara un altre tipus de gestió: el qui es construeix la casa per si mateix, individual o col·lectivament.

En aquest darrer cas hi trobam les cooperatives, que eviten despeses de promoció i gestió. Malauradament moltes d'elles no són vertaderes cooperatives, sinó que es creen per especular. Quan han evitat les despeses esmentades i exencions tributàries, venen la vivenda a preu de mercat, traient així uns bons dividends. (A Balears hi ha onze cooperatives, que han construït un total de 366 vivendes).

Per acabar, direm que a Balears només hi ha 5.951 vivendes construïdes sense afany de lucre, el qual pressuposa un 2'78% sobre el cens de vivendes de l'any 1970, i això ens indica la magnitud del problema, ja que hem vist que el dèficit de vivendes solament es pot resoldre, en part, per la gestió pública i sense afany lucratiu.

No tenim dades de fiar sobre el dèficit de vivendes a Balears, ni índexs actuals sobre acaramullament, barraquisme encobert, allotjaments deficients a les Illes, ni tampoc càlculs sobre la necessitat de la construcció anual de vivendes per pal·liar el dit dèficit i per reposar les que es van envellint i tornant inhabitables.

Tot això ens fa senyalar la necessitat d'estudis interdisciplinars sobre un problema social tan greu. En el Centre d'Estudis de la Vivenda de la Delegació del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya i Balears estam intentant organitzar aquests estudis i agrairíem que els qui hi estan interessats ens ajudassin en una tasca tan important.

JOANA ROCA

Articles d'organització
i d'arxiu

Subministració de
papereria

VASCOSOBRES

VASCONGADA DE SOBRES Y BOLSAS, S. A.

MANUEL VILANOVA FIOL

Gumersindo, 85-87 Tel. 29 30 18 Palma de Mallorca

El Drach

BIJUTERIA DE NOVETAT

OBJECTES TÍPICS DE MALLORCA

Sant Domingo, 25 i 27

CIUTAT

Sant Jordi, un suburbi rural

per Miquel Mut

Sant Jordi, a dotze quilòmetres de Palma per carretera, entre la de Manacor i la de Llucmajor, ens parla d'agricultura tal com el nom del seu patró, Sant Jordi.

Sant Jordi jurídicament és un suburbi; però per la seva ubicació i per les seves múltiples característiques, ha estat i continua essent un poble: té cementeri propi i una gran extensió parroquial. En temps millors, tingué l'avinentsa de separar-se de Palma, pels volts dels anys 40, quan el turisme no havia envaït encara la nostra Illa, amb tot el seu seguici de coses bones i dolentes.

Des del torrent de S'Arenal que separa els termes de Palma i Llucmajor fins a la finca de Son Mosson, corrien les fites que hom assignava al projectat Ajuntament de Sant Jordi. La cosa era lògica, ja que l'únic producte de les platges era l'alga que els campers de Sant Jordi empraven per fer el lliit als estables de vaques i que, amb el fems, fermentava i esdevenia adob.

Sant Jordi, en línia directa, dista quatre quilòmetres de l'Aeroport, d'un centre internacional, símbol de tot allò que l'home d'avui considera progrés, mentre el suburbi viu encara deixat de la mà de Déu, com si estàssim a principis de segle.

1. L'AIGUA

Com indica don Ferran Dameto i Cotoner a la revista **Economia Balear** (gener-febrer 1975): «L'èxode del camp a les ciutats és constant. Aquest èxode no s'aturarà amb salaris més alts, sinó dotant el pagès amb un **habitat** rural. L'**habitat** rural és una conquesta que cal assolir immediatament. Cal destacar que aquestes metes no es podran assolir si no hi ha ajuda administrativa quant a la millora de tarifes elèctriques.» etc. En aquest etcètera que hem afegit, és evident que cal incloure-hi l'aigua corrent, clavegueram i telèfons.

Animats per uns tècnics d'extensió agrària que prometien l'assoliment de préstecs a fons perdut, fa anys, el poble de Sant Jordi intentà millorar el seu **habitat** rural i aconseguí que es projectassin i instal·lassin pels carrers les conduccions d'aigua potable i residuals.

Amb les premisses que hem apuntat, ningú no s'oposà al projecte, encara que moltes famílies tenien resolt el problema amb cisternes i pous i amb ies corresponents fosses sèptiques. Tot el món aplaudí el projecte, puix era una millora per a la comunitat.

El problema sorgí quan es presentaren els rebuts i es va veure, per una part, una gran desproporció entre el cost i la utilitat del servei (a 742'57 ptes. el metre linial de façana de trast o edifici, multiplicat pel nombre de pisos); i per altra banda, com es veu, una palesa mala distribució del cost del servei que va en contra de la justícia en el repartiment de les Contribucions Especials.

Aleshores s'alçaren les lògiques protestes i, per mor d'això, el servei no es va prestar. Fa tres anys que la inversió de SMAYA o de l'Ajuntament és improductiva, ja que les peticions que es feren varen ser denegades substancialment per Cort i el poble de Sant Jordi ha restat en silenci i a l'aguait.

Segons diuen alguns, l'Ajuntament va prometre a una Associació administrativa de Contribuents de Sant Jordi i S'Aranjassa que no passaria nous rebuts per cobrar, fins i tant no s'haguessin instal·lat un trenta per cent de les preses.

Però a finals de gener començaren a repartir-se els nous rebuts sense que, fins ara, s'hagi instal·lat cap presa.

Qualcú diu que això s'ha fet per distreure l'atenció d'un altre problema que té Sant Jordi: la nova pista; altres ho consideren una represàlia per l'oposi-

ció de Sant Jordi a la perspectiva que la nova pista envaeixi els seus camps.

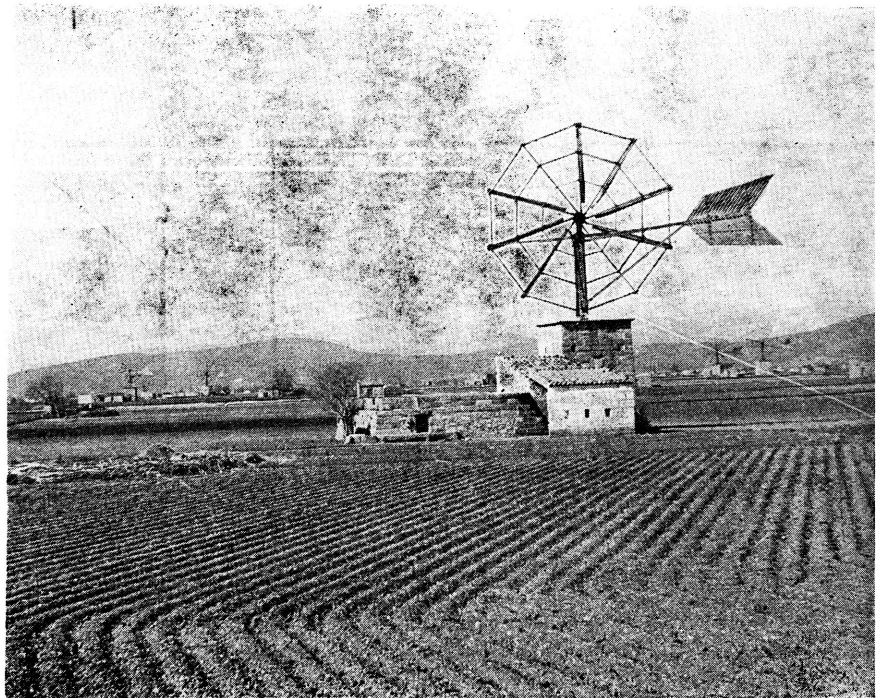
Amb el rebut hi va un paper imprès amb la indicació que si volen pagar en terminis, poden sol·licitar aval a un Banc, però fins ara res s'ha pogut aconseguir amb aquests Bancs que no tenen una informació adequada.

Enfront d'aquest problema, els santjordiers, tret d'alguna excepció ben rara, es poden dividir en dues classes: els qui necessiten aigua potable i clavaguera, i aquests pensen pagar, però només quan tinguin les preses instal·lades; i els qui no volen pagar bé perquè tenen resolt el problema, bé perquè no tenen mitjans per pagar els rebuts.

La majoria opina que, quan esterà inaugurada la segona pista i sobretot si es perllonga cap a l'interior, Sant Jordi serà inhabitable per mor dels renous i el pagament d'ara resultaria ésser una despesa inútil.

Els optimistes opinen que l'Ajuntament aconseguirà d'altres organismes uns fons per costejar la major part de les instal·lacions per tal que el pagès hagi de pagar un preu raonable, tal com resultaria si s'acceptassin les opinions de Don Ferran Dameto.

Altres creuen que es podria anul·lar la forma de repartiment, sobretot per-

què no és equitativa i perquè la consulta que es féu al poble es dirigí solament als qui necessitaven servei d'aigua i clavegueram, i que foren els qui assistiren a la convocatòria; però no es va fer en forma individual als caps de família.

2. EL TELÈFON

Un altre problema, inconcebible, és que un poble, a dues passes de l'Aeroport, fins ara no hagi pogut aconseguir els serveis telefònics particulars.

Hi una cabina de telèfon públic, quasi sempre espenyat; un altre telèfon públic a un cafè, tancat durant la nit, i un tercer a la Banca March, que costà 96.400 ptes. d'instal·lació i costa cada mes 1.641 ptes. de conservació.

Unes quantitats semblants a aquestes es demanen a cadascun dels particulars que han sol·licitat telèfon, encara que a la majoria de les façanes hom pot veure els cables telefònics instal·lats ja fa temps.

Tal com contenen els d'edat, abans que la «Compañía Telefónica Nacional de España» es fes càrrec del monopoli, Sant Jordi ja tenia un telèfon

que fou suprimit i que, fins fa pocs anys, no es tornà aconseguir. És impossible superar la barrera dels preus esmentats i per això la poca indústria de Sant Jordi ha anat desapareixent i no se n'ha creat cap de nova, puix el telèfon els és imprescindible.

3. L'ESCOLA

El tercer problema és l'escolar. Fins fa poc hi havia quatre escoles a Sant Jordi: la nacional, la de les RR. Franciscanes, la parroquial i una particular.

Actualment només n'hi ha dues: la de les RR. Franciscanes, amb dues unitats, 81 alumnes a la pre-escolar i 47 a l'E. G. B.: total 128 alumnes. La labor d'aquestes monges és molt apreciada en el poble, puix endemés d'aplicar-se a l'ensenyança tenen un menjador per oferir dinar al migdia als nins que viuen enfora del centre de Sant Jordi.

L'Escola Nacional té, endemés del pre-escolar amb 24 alumnes, tres unitats: entre primer i segon grau 33 alumnes; entre tercer, quart i cinquè 36, i entre sisè, setè i vuitè graus 36 més. Un total, doncs, de 129 alumnes,

que esgoten les possibilitats actuals de l'escola.

Els alumnes esmentats, encara que són molts, no són tots els qui formen la població estudiantil de Sant Jordi. Diàriament es veuen forçats, per distints motius, a prendre l'autobús i anar a l'escola parroquial de Son Ferriol més de 80 alumnes. 25 alumnes van en cotxes particulars o en autobús als col·legis de Palma.

Es necessari, doncs, procedir urgentment a posar en condicions l'Escola Nacional per molts de motius:

En primer lloc, perquè manquen aules.

En segon lloc, perquè no té un pati per als jocs dels nins, que han d'anar per la recreació a la plaça pública, travessant el carrer, amb el consegüent perill.

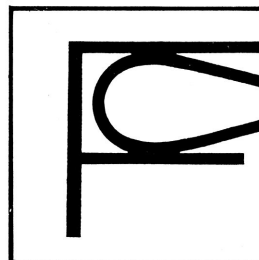
En tercer lloc, perquè les instal·lacions no són adequades, principalment els serveis, ja que es tracta d'una Escola ara mixta i construïda majorment per nins. El quadre de comptadors és antic, antirreglamentari, propici a les averies, i inclús podria provocar un incendi. Hi ha un quadre nou, on no s'han pogut instal·lar els comptadors perquè —diuen— l'electricista

Diario de Mallorca

un diari

per a tots els mallorquins

Fotogravats A. Comas

- FOTOGRAVAT
- OFFSET
- DEPARTAMENT DE DIBUIX
- CREACIÓ GRÀFICA
- FOTOGRAFIA INDUSTRIAL
- ARXIU FOTOGRÀFIC
- NYLOPRINT I
- FOTOCOMPOSICIÓ

Missio, 61 - TEL. 213952 - PALMA

de l'Ajuntament que havia de firmar els bolletins, ja és mort.

La solució d'aquests problemes cal cercar-la urgentment, i podria ser acomodar l'edifici actual exclusivament per aules escolars i, en el trast de devora que és de l'Ajuntament, construir-hi les cases pels mestres.

La Delegació del Ministeri d'Educació està disposada a donar solució a aquests problemes de Sant Jordi. Només fa falta que l'Ajuntament hi col·labori.

4. LA PISTA

Finalment, exposaré breument el problema de la segona pista que afecta Sant Jordi i que l'afectarà molt més encara si es perllonga cap a l'interior en 500 m.

Quan sortí a informació pública la segona pista, Sant Jordi, que confiava en les autoritats, s'abstingué de fer propostes perquè considerava que altres més entesos i tal volta més afectats ho farien.

Ara que s'ha canviat el projecte en perjudici dels santjordiers, tant si surt com si no surt a informació pública, aquests estan disposats a arribar on sigui amb les seves protestes.

Les al·legacions en contra del nou projecte són les següents:

Primera: Augmentarà considerablement el renou.

Abans de tot perquè, encara que la distància del centre de Sant Jordi a la línia d'atterratge i enlairament continua essent la mateixa tant si s'allarga com si no; (d'uns 480 h. constant al llarg de 600 m.) els avions, si s'allarga, passaran per la mínima distància a una considerable menor altura, i per estar Sant Jordi a un pujol i, la major part del poble, a un coster que mira cap a l'aeroport, els renous directes i reflexants incidiran plenament sobre la població.

En segon lloc, en realitzar-se l'enlairament cap a la mar, com que sempre es comença en capçalera, aquest tindrà el seu inici només a 730 m. del nucli de Sant Jordi i a 410 m. més a prop que abans; amb el projecte sense modificar la distància seria un 56% més gran.

Segona: La contaminació dels renous afectarà majorment la ramaderia i avicultura més acostada a la línia d'enlairament i aterratge.

Tercera: La pol·lució dels reactors en caure damunt les verdures, les perjudicarà més o menys.

Quarta: Molts de molins i les seves torres de la falda del pujol on Sant Jordi està situat hauran de desaparèixer, la qual cosa llevarà encís al paisatge i l'enlletgirà en substituir els camps verdejants per la grisor del ciment armat.

5. ¿PER QUÈ?

Al començament d'aquestes notes indicàvem que hi hagué la possibilitat que Sant Jordi fos reconegut administrativament com a vila. No fou així, i seguim essent un suburbi de Palma. Som una realitat rural depenent d'un Municipi urbà.

Tal volta, entre altres raons, hi hagi aquí l'arrel del nostre mal. ¿Quins avantatges tenim els vesins de Sant Jordi en pertànyer al terme municipal de Palma? L'Ajuntament de Ciutat i té temps per dedicar-se seriosament als nostres problemes? Li quedam lluny geogràficament: 12 quilòmetres. Però la distància psicològica encara és més gran.

Ens cal urgentment un municipi **nostre** que es preocupi dels **nostres** problemes. Mentrestant seguirem essent un suburbi... amb problemes.

MIQUEL MUT

Ca'n Juan
de S'aigo

Casa fundada l'any 1700

Focolata amb ensaimades calentes

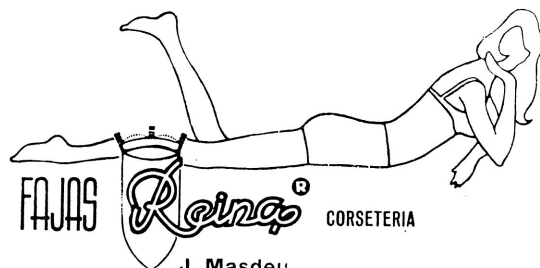
Gelats i quemullars

Obert tot lo dia

C/. Fiol, 11

Tel. 2116 53

Ciutat

J. Masdeu

Josep Tous Ferrer, 1 - Tel. 2160 33 - Palma de Mallorca

*al servei
de la dona
jove i elegant*

dona
corseteria

J. Masdeu

COLON, 62 - Tel. 216558
Palma de Mallorca

Les rebel·lions i els dies

Crec que les dues notícies-índex d'aquesta mesada en el camp d'això que anomenam «política internacional» han sorgit a dues àrees ben allunyades geogràficament: Perú i Eritrea. Es clar que, no per això, els pols d'atenció mundial s'han limitat als sectors conflictius esmentats. Ja se sap, la notícia té un poder —un poder controlat per la manipulació informativa— de desviar els ulls d'altres problemes que convé resoldre, o no resoldre, cosa molt freqüent en els soterranis de la política activa.

D'altra banda cal dir —donat que escrivim des d'un lloc ben concret: geogràficament, històricament i culturalment parlant— que l'interès dels mallorquins, i de tots els que tenen carta de ciutadania dins l'Estat espanyol, està centrat a nivells de tensions més pròxims i que, d'una o d'altra manera, ens enrevolten. De totes maneres, ho hauré de deixar córrer, perquè aquest espai ha de ser de política internacional, tot i que ens sembli una mica abstracte a l'hora dels plantejaments urgents i immediats. Xile? Portugal? Perú? La crisi energètica? Els afers de corrupció d'allà o d'allà deçà? Hi ha massa miralls al món on podem contemplar la pròpia imatge.

Així, Amèrica Llatina, una vegada més, ha estat un lloc conflictiu. No vull dir, com és fàcil de

comprendre, que ho hagi deixat de ser ni per un moment tot aquest temps... d'ençà que els Pinochets de torn es decidiren per la més brutal de les radicalitzacions repressives. Com a conseqüències d'aquest procés d'enduriment —eliminació dels «Tupas» a l'Uruguai, implantacions de dictadures militars, «assessorades» per tècnics gairebé sempre nord-americans— les tensions han tingut un caràcter més accentuat de resistència que no d'iniciativa.

Tanmateix, tots els intents d'estabilitzar la situació interna dels països llatinoamericans semblen no reeixir —quan dic estabilització vull dir refrenament de tensions subvertidores o revolucionàries—: el terrorisme (no voldria que aquest terme s'interpretàs com de política valorativa) ha arribat quasi a situacions límits a l'Argentina, on ni Perón ni la seva vídua han pogut donar ni donen cap mena de «reconciliació» nacional, cosa que, en principi, semblava que havia de ser l'objectiu polític primordial del peronisme.

L'imperialisme nord-americà, atent, planificador de conflictes i de desconflictes (segons les necessitats del monstre econòmic que és) ha de plantejar una política més hàbil, més subtil vers l'Amèrica Llatina. La palesa i sistemàtica participació o ingerència descarada de la CIA dins la

BANCA MARCH

Capital i Reserves 3.956.000.000 ptes.

Sucursals i Agències Urbanes

BALEARS

Casa Central:

Palma de Mallorca.

Agències Urbanes:

Porta de Sant Antoni - Plaça Pius XII - El Terreno - 31 de Desembre - Plaça Madrid - Plaça Navegació - Plaça Pere Garau - Ca'n Pastilla - Sant Jordi.

Sucursals:

Binissalem - Capdepera - Agència Cala Ratjada - Eivissa - Felanitx - Inca - Llucmajor - Manacor - Maó - Agència Porto Cristo - Montuïri - Muro - Palma Nova (Calvià) - Petra - Porreres - Sa Pobla - Sant Antoni - Sant Francesc Xavier - Sant Josep - Sant Joan - Sant Llorenç - Santa Margalida - Sóller.

CATALUNYA

Oficina Principal:

Barcelona.

Agències Urbanes:

Avinguda de Madrid - Balmes - Calàbria - Felip II - Navas de Tolosa - Passeig del Triomf - Urgell - València.

Sucursals:

Cornellà de Llobregat - Esplugues de Llobregat - Ripollet - Sabadell - Sant Adrià del Bessós - Puigcerdà.

MADRID

Oficina Principal:

Madrid.

Agències Urbanes:

Avenida Generalísimo - Conde Peñalver - Cuatro Caminos - Guzmán el Bueno.

Sucursal:

Getafe.

ZARAGOZA

Oficina Principal:

Zaragoza.

Agències Urbanes:

Delicias - Miguel Servet.

política llatinoamericana, juntament amb la pèrdua de control d'organismes com l'OEA, creats exclusivament com a centre de control precisament, i les dificultats per mantenir el bloqueig a Cuba no són elements que hagem de menysprear, ja que l'imperialisme en farà l'oportuna anàlisi i en treurà oportunes esmenes correctives.

Segueix, ara, la rebel·lió de les forces de la Guàrdia Civil en el Perú del general Velasco Alvarado que prengué el poder a l'octubre de 1968 i que creà la Junta militar que encara ara governa el país. Aquest Perú que fa poc (cinc o sis anys) visqué el suïcidi polític d'un dels més importants novel·listes i professors universitaris: José María Arguedas. D'aquest Perú que coneix la revolta, el cop d'estat, des de Mariano Prado (president al 1865) fins a Fernando Belaunde Terry (president al 1963) que fou derrocat per Velasco. Una llarga història plena d'accions político-militars, de derrocaments, d'inseguretats. Velasco també havia de representar una mena de via pròpia cap a l'estabilització política i econòmica. Què ha passat realment al Perú? Les informacions són confuses. Ha estat insinuada la participació de la CIA —així ho declarà el mateix govern peruà—. Altres addueixen que la Junta militar no ha sabut crear-se un suport ampli entorn a la reforma agrària i que està massa pressionada per les forces de dreta i de l'esquerra peruanes. I com interpretar les manifestacions en contra de Velasco dels apristes?

La veritat és que Amèrica Llatina no ha dit encara la seva darrera paraula. Record ara uns mots de Juan José Arreola, un novel·lista mexicà: «comenzó a percibir su terrible cualidad de espectador y se dio cuenta que al contemplar el mundo, lo devoraba».

I segueixen, com un mitjó sobre la taula, tots i cada un dels problemes d'ahir. Les posicions dels guerrillers del Front d'Alliberament d'Eritrea enfront de l'Estat d'Etiopia, quan ja el Negus descansa en el somni del derrocament. El nacionalisme irlandès es manté insubornable i de cada vegada més reconegut políticament davant de l'exèrcit invasor anglès. Els comunistes del Vietnam guanyen terreny geogràfic i polític, mentre Ford no aconsegueix l'aprovació necessària del Congrés per a ajudar els aliats vietnamesos del sud...

El mirall no sempre ens dóna la imatge que desitjàvem trobar...

ANTONI SERRA
Ciutat, febrer 1975

¿De qui és la cultura?

Abans de posar-nos a discutir la propietat d'un objecte tan vague sembla imprescindible de fixar-nos una definició que ens serveixi de punt material de referències. Esperem no ser massa suspectes, si diem que la Cultura no és el producte artificios d'una élite sinó el fruit abstracte d'una pràctica col·lectiva —sovint espontània— que reflecteix el sentiment i el modus de vida històrics de la societat en què es dóna. Qui accepti aquesta definició no pot creure que la cultura només pertanyi al grup que s'atorga el dret d'engendrar-la.

En el nostre temps en què la societat està dividida en classes, unes socialment ascendents, majoritàries, però allunyades del poder i les altres decadents, minoritàries, però arrelades al poder, la cultura —una certa producció cultural— esdevé un estri de dominació que explica l'existència d'una certa classe intel·lectual que no és altra cosa que una sub-classe instrumental al servei de

les classes dominants. Si analitzem, però, el producte cultural que es comana a aquesta sub-classe instrumental, ens adonarem que no és res més que la perpetuació d'uns motlles alienadors —estètics i ideològics— que no són el fruit d'una pràctica col·lectiva, que no reflecteixen el sentiment i el modus de vida històrics d'una societat, sinó que són senzillament els productes artificiosos d'una élite que els pretén suplantar.

Malgrat que sovint els resultats depassen les intencions, hi ha una gran diferència entre els intel·lectuals i artistes d'enquadració burgesa i els d'enquadració popular. Els primers tenen la vocació de singularitzar-se entre la resta de la societat, la qual contempen amb simple xafardaria i n'entreuen el material «anecdòtic» i «pintoresc» per al seu propòsit d'auto-singularització. Els intel·lectuals d'enquadració progressista contempen la societat des de dintre, perquè s'hi senten inclosos d'una manera fonamental i la seva vocació és de sintetitzar d'una forma dialèctica, artística o científica la seva investigació social i humana.

El primer tipus tindrà sempre una tendència exclusivista enfront dels problemes de la culturització: de fet, prendrà el partit d'eliminar les possibilitats d'ascensió cultural del poble, per mor d'evitar el capgirament dels valors establerts. En canvi, l'intel·lectual progressista es proposa que la seva obra sigui un instrument d'utilitat pública i desitja que la crítica pugui ser el ressò popular a constituir-la en paràmetre de la seva obra.

Si aquesta generalització la particularitzem en la literatura del nostre país ens adonarem que la divisió que hem fet continua essent vàlida. L'escriptor català d'enquadració popular es troba, a més, enfront al problema que suposa la creació literària en una llengua que sistemàticament és negada al poble com a vehicle integral de comunicació.

Se'ns pot fer el retret que, en la nostra circumstància actual, l'obra literària de l'escriptor progressista que es proposa com a instrument d'utilitat pública no ho sigui, atesa la impermeabilitat de les classes populars, la seva incomprensió o el seu allunyament de l'obra literària. Si bé això no és del tot cert, podem acceptar-ho, i si ho acceptem no fa més que reafirmar que el producte artificios de l'élite no és altra cosa que el vehicle d'una alienació constant.

4CATS
galeria d'art
C/ San Sebastian, 7
Tel. 22 64 93 Palma

ANDREU TERRADES

10 març - 5 abril

ANTONI CATANY

18 març

Un sacrament que ha de rejuenir l'Església per la conversió i el redescobrimient del camí d'una vida nova.

Per

Pere Lladrés i Martorell

Reconciliar-se amb l'Església

He insinuat al principi que aquest sacrament ha tingut una història accidentada. D'una pràctica de l'Església antiga (s. II-V) on la **reconciliació amb l'Església** pel ministeri del bisbe després d'una penitència llarga i penosa, passant per un període d'un buit penitencial cap als ss. VI-VII, fins a la consolidació de la **confessió privada** que es va introduint al continent europeu pels monjos missioners irlandesos des del s. VII i que accepten i reivindiquen oficialment els Concilis Lateranense IV (a. 1215) i Tridentí (a. 1551), descobrim uns accents molt diversos i

una preocupació pastoral també prou diversificada. I tot perquè la configuració de la comunitat cristiana i la seva situació en la societat han canviat profundament.

Fins que l'Església és una comunitat humanament i social ben definida enfront del món no creient, el pecat mortal post-baptismal (notau que el sacrament de la Penitència és per perdonar aquest pecat) és considerat com un rebuig de la vida baptismal en l'Església, per tant com una separació de la comunitat de «sants» i, per això, un trencament de la nova Aliança amb el Pare. La curació d'aquesta nafra en el cos de l'Església serà tot un procés ecle-

Confessar-se: encara? per què? com?

De la confessió a la penitència i a la reconciliació

Per Quaresma sempre se sol parlar de la confessió. Enguany se'n parla una mica més perquè es proposa el nou RITUAL DE LA PENITÈNCIA.

Des de fa temps, es va repetint la constatació que aquest sacrament passa per una crisi. No és tampoc la primera vegada en la història de l'Església —en la història tan moguda d'aquest sacrament— que se senten veus en contra de la confessió des de distints angles de perspectiva. Avui en dia, fins en els cercles més «practicants», s'ha anat estenent una certa depreciació de la confessió privada i alguns rumors, difosos i acollits com un cert alliberament, han escampat la nova de la supressió de la confessió individual. No és gens estrany sentir dir: «Ara ja no és necessari confessar-se al capellà; basta confessar-se amb Déu. El Concili —o la nova reforma litúrgica— han suprimit (o han de suprimir) la declaració privada dels pecats al confés». ¿Què hi ha de tot això? ¿Estam davant unes rebaixes —de gener o febrer— en l'oferta d'aquest sacrament? ¿Com cal entendre i acollir el nou Ritual?

sial, sacramental, en el qual el penitent —el pecador cristià verament convertit davant Déu i l'Església— implorarà el perdó, demostrarà amb fets la seva conversió i finalment serà reconciliat, és a dir, re-incorporat a la pau de l'Església per la imposició de mans del bisbe, signe de la comunicació de l'Esperit que és el perdó de tot pecat.

La confessió privada

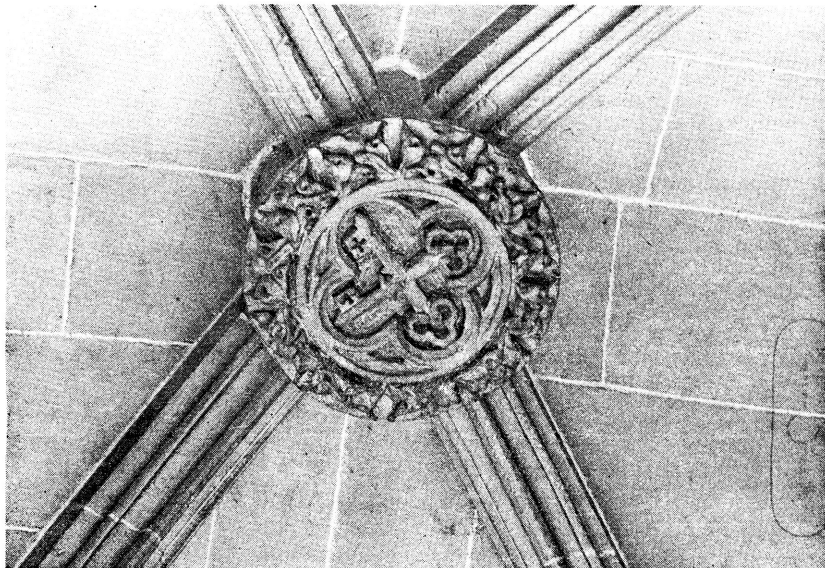
Quan tota la societat ja és cristiana, batiada, la consciència de pertinença a l'Església com una comunitat diferenciada, distinta del

«món», es va perdent. Aleshores, i al llarg de tota l'Edat Mitjana, es va afeblir el sentit eclesial i sacramental, comunitari, de la vida del creient en Crist i es va obrint camí el sentit individualista de la gràcia i del pecat, del perdó i de la salvació o condemnaació. El sistema penitencial de la **confessió privada**, després de la penitència pública que presentava ben a les clares el perdó del pecat post-baptismal com a reconciliació amb l'Església i, pel ministeri d'aquesta, amb Déu, ja és una concreció, i de les més significatives, d'aquest individualisme en la vivència de la gràcia i del perdó.

Ara el pecat ja és considerat no més com a ofensa a Déu. Dins una pràctica generalitzada de bateig d'infants i en una societat on la immensa majoria són batiats, tot pecat és pecat d'un batiat, i es considera que l'únic sacrament per al perdó dels pecats és el de la penitència. De fet el baptisme «per perdonar el pecat» —com **professam** en el Credo de la Missa— ja es reserva únicament pel pecat original. És clar que llavors hi ha el problema del batiat no creient, que avui més d'una vegada constatam. Aleshores queda trastornat tot l'esquema d'una **segona conversió** després del pecat post-baptismal, ja que no hi ha hagut una **primera conversió** personal i responsable, ni la ratificació de la fe que inclou el baptisme, en el cas esmentat del batiat no creient.

I, si el pecat **només** és considerat com a ofensa a Déu, la penitència serà considerada lògicament **només** com a perdó de Déu. Però cal advertir que, si fos vàlida aquesta consideració exclusivament «vertical» (ofensa a Déu, perdó de Déu), si l'individualisme de la vida cristiana es duu a l'extrem, el sacrament de la penitència —i podríem afegir-hi tots els sacraments i la mateixa Església— queden sense sentit. Lògicament, per tant, la Reforma luterana, en desconèixer l'Església com a mitjancera de la gràcia de Déu, nega la majoria dels sacraments —entre ells, el de la penitència— i conserva el Baptisme i la Cena com a professions de fe —ben individual— pel seu arrelament en el Nou Testament.

Però són també els mateixos teòlegs catòlics que, a partir de l'Edat Mitjana, amb prou feines se'n sortiran per reivindicar la pràctica de la confessió privada **després** d'un acte de contrició perfecta. I és que, si prescindim de la unió íntima entre la vida de fe, teològica, i la vida sacramental del creient; si oblidam la sacramentalitat de l'Església; si deixam de considerar el pecat del cristià com a ruptura de l'Aliança i el perdó d'aquest pecat com a reconciliació amb l'Església i amb el Pare, aleshores es va desdibuixant i aigualint la significació plena —la

El poder de les claus en l'Església: per lligar i deslligar en el nom del Senyor: clau de volta de tota la penitència cristiana.
Foto Ramon Serra

naturalesa i els efectes— del sacrament de la Penitència.

El nou Ritual

Per això el Vaticà II ordenà «la revisió del ritu i les fórmules de la penitència per tal que expressin **més clarament** la naturalesa i l'efecte del sacrament» (Const. Litúrgia, 72). I obrí de pint en ample les portes d'una concepció més eclesial de la penitència en afirmar, a la Const. «Lumen Gentium» 11 que «els qui s'acosten al sacrament de la penitència obtenen de la misericòrdia de Déu el perdó de l'ofensa que li han fet i al mateix temps es reconcilien amb l'Església, ferida pel seu pecat, la qual els ajuda en la seva conversió amb la caritat, exemple i pregàries». (Cfr. també decret sobre les preveres, 5).

Segons l'esperit d'aquesta revisió, ha aparegut el **RITUAL DE LA PENITÈNCIA**, el darrer Ritual de sacraments reformat segons les normes del Vaticà II i promulgat per Pau VI.

Sovintegen davant el nou Ritual dues actituds: la decepció i l'afirmació que res ha canviat quant a les «normes» i a la celebració d'aquest sacrament.

Ambdues actituds —que més o menys són compartides per unes certes «esquerres» i «dretes» en l'Església— són simplistes.

No **tot** ha canviat, és vere. ¿Es que tal volta ha canviat **tot** després del Concili en el bateig, confirmació, eucaristia...? I endemés algunes coses **no poden** canviar: no podem buidar de sentit personal i eclesial el sacrament.

Però certament més d'un element i més d'una fixació de mentalitat ha canviat. Dir que res ha canviat és tancar-se davant una **novetat** volguda per l'Església i, en definitiva, per l'Esperit. Novetat envers d'una pràctica esquifida de la Penitència. Novetat per la recuperació, sobretot, del ver sentit del pecat, de la conversió, del perdó de Déu i de l'Església. Novetat que és una recuperació de la dimensió plena i més primigènica d'aquest sacrament i, al cap i a la fi, una fidelitat a la Paraula de Déu en Jesucrist.

Renovar la mentalitat

Per damunt de tota innovació, o renovació ritual, és la mentalitat del creient, de la comunitat cristiana que s'ha de renovar: **tota la vida penitencial** de l'Església, i no solament una celebració aïllada.

I aquesta renovació de mentalitat no vindrà si no recuperam el sentit d'Església, abans de tot: sentit de creients en una comunitat, que es vol alliberar del mal del món, reconegut com a pecat per la fe; que lluita contra aquest mal en cadascun dels seus membres i solidàriament; que està present al món per esser signe d'alliberament de tota opressió, les arrels de la qual es, en definitiva i segons la Paraula de Déu, el pecat dels homes. Fins que no tinguem una vivència més personal i més comunitària, més bíblica, de la conversió sempre renovable del nostre baptisme —com a renúncia del pecat del món i com adhesió responsable al Déu viu i vertader de Jesús—, fins que demostrem amb fets que ens hem convertit, fins que

no apreciem el perdó de Déu pel ministeri de l'Església com a més definitiu que el nostre pecat, no podem dir que estam en camí d'acceptar la renovació penitencial que enguany ens proposa l'Església.

Renovar la celebració

Renovar, sí, la mentalitat, però també la celebració. Aquesta ja no es pot reduir a la **confessió privada**. Ha de ser una verdadera **celebració de la reconciliació** amb Déu i amb l'Església. Per això és un esdeveniment sacramental i, per tant, ha de contenir una densitat humana i creient (de conversió, de confessió sincera i esperançada) que s'obri al perdó, a l'absolució de Déu —com element principal del sagrament— que s'ens dóna pel ministeri de l'Església, i tendeixi cap al recobriment del camí d'una vida nova (obra penitencial o satisfacció).

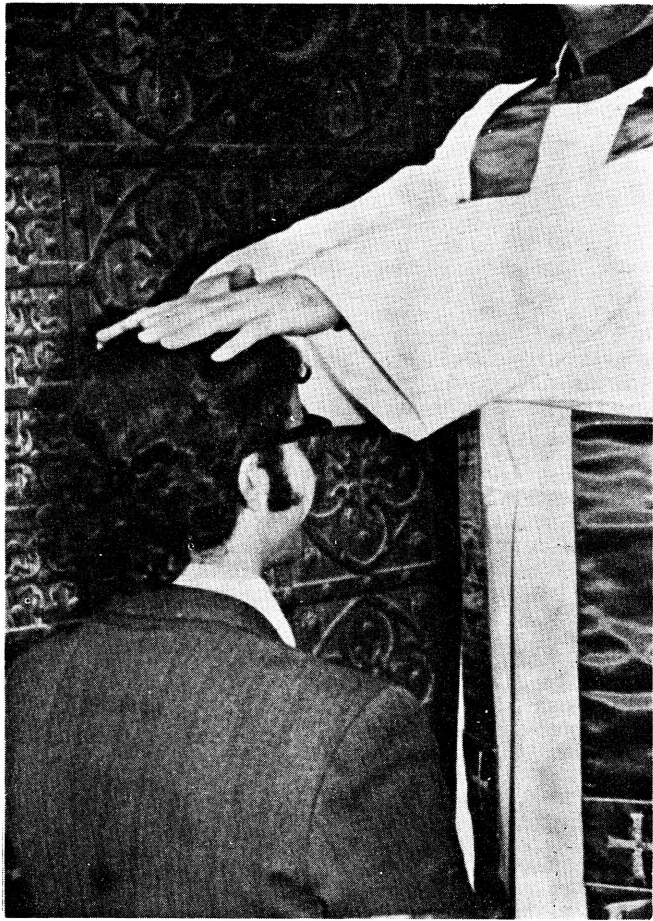
Per disposició de Déu misericordiós, perquè el sagrament de la recuperació de la vida de fills de Déu en l'Església requereix un acte verament personal i responsable —signe de la conversió— tal com personal i responsable és el pecat realment mortal, es manté l'obligació de confessar els pecats mortals al sacerdot, com a ministre de Crist, i representant visible del Senyor, Cap de l'Església, que reconcilia el món amb el Pare per la seva mort i resurrecció i ens comunicà l'Esperit per perdonar el pecat.

Aquesta confessió no és una simple enumeració de pecats: ha de ser l'expressió sincera de **confessar-se pecador**. Si de vegades pot ser un acte penós —¿no és penós per l'Església el pecat mortal d'un creient?— i difícil, la **confessió** va dirigida tota ella a l'esperança certa i gojosa del perdó i de la pau.

Vegem finalment com d'un sol tipus de celebració (la **confessió privada**) hem passat a tres. El primer és la reconciliació d'un sol penitent: ve a ser el tipus conegut fins ara però amb uns elements que demostren el seu caràcter de celebració; no pot ser, doncs, un simple diàleg apressat i un automatisme de confessió + absolució.

El segon tipus, el més representatiu d'aquesta celebració de l'Església, és el de la reconciliació de diversos penitents amb confessió i absolució individuals. Expressa millor el caràcter comunitari, propi de tot sagrament i ha de ser la celebració **normativa** de la Penitència.

El tercer tipus, més aviat excepcional o extraordinari, per als casos on es trobin molts de penitents que es volen confessar i no hi hagi temps suficient ni confesos a bastament de tal forma que per un temps notable es veurien privats de la gràcia sacramental i la comunió, és el de la reconciliació de molts

«El gest de l'extensió de les mans sobre el cap del penitent té a favor seu tota la pràctica bíblica, continuada per la tradició de l'Església. És un signe de benedició, d'acolliment, de reconciliació, de donació de l'Esperit».

Foto Ramon Serra

amb absolució general, encara que resta l'obligació de confessar els pecats mortals a la següent celebració penitencial que hom faci. La previsió dels casos en què es pugui donar aquesta absolució general és de competència del bisbe diocesà.

La Penitència: dinamisme per transformar el món

El nou RITUAL és una avinentesa per renovar i fer més eficaç la penitència de l'Església, de cada cristià, que no es redueix al sagrament —ni aquest és l'únic mitjà de perdonar els pecats (si bé el batiat conscient d'un pecat mortal ha de ser reconciliat pel sagrament)— però que en ell hi troba la seva culminació, la clau de la volta. Penitència de l'Església que no és un dinamisme tancat en ella mateixa, sinó obert al món on la comunitat dels creients ha de ser llum, sal i llevat, per il·luminar una situació de pecat i fer

resplendir la crida a la conversió, per preservar de la corrupció que roega les entranyes d'una societat podrida, per anar transformant un món de pecat en estada del Regne, que és la voluntat del Pare quant a l'amor, la pau, la llibertat, la justícia, la veritat dels seus fills. Així, per la penitència, ja anam construint «un cel nou i una terra nova» on un món de mal, de pecat, de mort, quedarà destruït per deixar pas al Regne del bé, de l'Aliança i de la vida.

Per aconseguir eficaçment tot això —¿no deim que els sagraments són eficaços?— cal que passem d'una **confessió** rutinària i intimista, a una celebració de la **penitència-conversió** i a una **reconciliació** ampla i autèntica amb Déu i amb els germans. Aquí rau la transcendència i la importància del nou **RITUAL DE LA PENITÈNCIA**.

PERE LLABRÉS

L' **ART** vist pels artistes

Enquesta a cura de «Crònica de Tres»

STEVA TERRADES

L'art actual és tant l'obra com el procés. L'objecte resultant pot ésser totalment secundari vora la trascendència d'una elaboració arriscada i apassionant. Esteve Terrades i Moragues (Andratx, 1949) —que signa les seves realitzacions com Steva Terrades— és, dins l'àmbit illenc, un dels avançats d'aquest concepte innovador.

QÜESTIONARI

- Què és, per a tu, l'Art?
- Describeix el procés d'elaboració d'una obra teva.
- Què intentes: forjar un llenguatge inèdit o servir-te d'un codi estilístic pre-establert?
- És possible un art creador a Mallorca?
- Creus que un grup jove està transformant l'art de la nostra illa?

A

No hi ha res més allunyat de la meua ideologia que establir una definició de l'Art. Una definició requereix una actitud altament científica ja que ha d'oferir el màxim de garanties objectives quant a l'observació, identificació i qualificació del fet definit. La meua ideologia em situa en una dimensió totalment distinta de la científica (i no estam parlant de si l'Art cal que participi o no de la ciència), de tal manera que a la meua definició no podria fer-la prescindir de les meves opinions i gusts més superficials, i amb això crec que obtendríem una anti-definició matussera i despreocupada del que l'art/no-art ha/no ha d'ésser. Cosa que, em sembla, em deixaria molt satisfet. Puc contestar el «per què?» de la meua dedicació a l'art, i no a l'Art.

És clar que les motivacions que vaig tenir als catorze anys per voler ésser pintor no són les mateixes que tenc ara per dedicar-m'hi, això és lògic i comprensible. Jo diria, cercant una fórmula que no sia contar la meua vida que «Una aixeta oberta en el lavabo de l'acondicionament acaba per fer-te aixecar del llit». I que, amb tot i això, el meu endormiscament és tal, que fa que ensopegui diàriament amb la meua pròpia escopidora. Per això, i malgrat el meu endormiscament, faig art, per tardar el més possible a omplir l'escopidora i evitar també haver d'enviar-me la saliva.

L'escopidora ja la tenc a casa, però d'ésser un objecte passiu d'integració puc convertir-la en un element actiu de contestació, puc a través de les meves realitzacions intentar refer-me davant mi mateix d'aquests valors que m'han estat presentats com a salvaguarda dels actes dels homes i que no responen ja a cap de les exigències espirituals que han de guiar-los, sinó que no són

més que un vehicle de vil servitud als cada dia més nombrosos i condicionants mitjans de pressió.

Creo que, precisament, el sentit de la realització artística (que és el de l'art mateix) resideix en aixecar aquesta bandera que abans de desplegar-se en estendard d'interessos insalvables, de moment ha tengut temps d'esdevenir una maça implacable capaç de colpejar i fer trontollar, ni que sia tan sols per un moment, alguns rectors de la cultura establerta que ràpidament —perquè la capacitat de reacció es veu que està en relació directa amb els mitjans— l'absorbiran, la classificaran, l'etiquetaran i ja completament controlada la presentaran, ara sí, com a estendard de la seva pròpia apertura socio-cultural, i si és possible en format de luxe i a tot color.

Per això mantenc l'aixeta oberta, malgrat haver d'usar diàriament les escopidores que em veig obligat a adquirir. I és que em tem que les maçades que han envergat alguns han estat rabioses escopinades que han caigut fora del test.

Veieu, doncs, com per a mi l'art no és més que deixar l'aixeta oberta i alhora evitar que em convencin que la tanqui.

B

Quant al procés d'elaboració puc dir que per a mi és fonamental en l'obra.

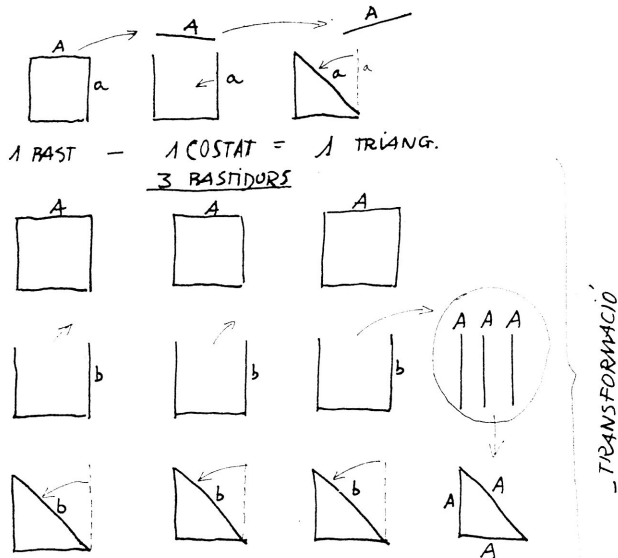
És ben cert que és un procés encaminat a acabar una obra, però com durant aquest procés el que intent des de la primera idea fins al final és fer prevaler uns valors ideològics, em sembla que el resultat no pot aïllar-se en absolut del procés seguit perquè mai un resultat no equival a la idea embrionària.

PROCÉS DE TRANSFORMACIÓ DE 3 BASTIDORS 6F.
EN L'ELEMENT BASE DE LA TENSIÓ ESPACIAL:

«TRES BASTIDORS DE CAN PIERA»

Constatació d'un fet: la compra de 3 bastidors.

1 BAST. - 4 costats } 3 BAST. = 4 TRIANG.
1 TRIANGLE - 3 costats }

Establint una tensió entre ells dins l'espai mitjançant cordes s'establiria la unió total de tots els elements de l'obra acabada, però en observar-la es necessitaria connectar el procés de realització.

Però així com en alguns esquemes de realització, aquest procés va encaminat a la identificació d'uns valors ideològics que només apareixeran autènticament definits quan el realitzador acabi la seva obra. En el meu esquema entenc que durant el procés de realització s'esdevé una manifestació distinta d'aquests valors, però tots ells imprescindibles a l'hora d'establir un judici final sobre ella.

Els dos esquemes difereixen així:

· OBRA ACABADA ·

Primera intuïció: -- Procés de realització = Realització plena
(Valors en formació) · (Valors definits) ·

· OBRA ACABADA ·

Primera intuïció + Procés de realització + Realització plena
(Teorització dels valors) + (Execució formal)

Ja sé que aquests aspectes en la pràctica i en la realitat de la meua obra no es manifesten amb tanta claredat com exposats aquí, perquè en unes s'hi reflectiran i en altres no, però em sembla que el que importa no és que es reflecteixin amb claredat a totes les meues obres, sinó la claredat amb la qual jo he de tenir-los presents en realitzar-los.

C

Si en el moment d'expressar la meua pròpia problemàtica hagués d'escollir entre «forjar un llenguatge inèdit» o servir-me d'un «codi preestablert», em decantaria cap a la primera opció, perquè ho he decidit ja, em però... fins a quin punt puc prescindir de la segona?

Normalment treball amb uns barems pràctics i teòrics inèdits quant a la seva utilització formal, però només pel fet d'escollir aquests i no altres ja m'identifico amb una o altra opció.

Sé prou bé el que no vull fer, però el que vull fer ho vaig cercant, per això pint. Així com un escriptor necessita tenir uns plantejaments molt identificats amb les situacions i les simbologies que utilitza, un realitzador plàstic no els té mai, sinó que és la realització d'aquestes idees allò que les hi defineix totalment.

He prescindit de la majoria de coses que converteixen la pràctica de l'art en una activitat de classe, museística i moderna, amb olor de paleta usada i oli de lli.

Treball amb elements no valoritzables, o que almenys no entren dins l'escala establerta quant a allò que és o no un valor d'art en aquest país.

Fonament gran part de la meua problemàtica en el color, però emprant a la manera de la gent humil, pintar per dignificar. Construeix objectes i identifico objectes, per reacció, supòs, al menyspreu i a l'abús de la utilització que d'aquests dos elements fa la mentalitat establerta.

Empr bastidors perquè els identifico com els autèntics pilars de l'Art museístic, i això no és conya. Quants de bastidors hi ha en el món com a sosteniment i pilar de la cultura museística.

Pens que era necessari treure'ls de la seva humiliant condició, i vaig intentar donar-los una altra missió dins l'art, per això vaig escollir-los com a elements formals de la meua estètica. Han estat tant de temps amagats!

Quan pint sobre llenços, també és més important el que deix de pintar-hi que allò que realment hi pint, que no és més que un toc d'atenció per a veure el gran buit d'allò que no hi és.

Una vegada vaig dir que l'art hauria d'ésser una pesadega a l'acondicionament de l'home, i ho segueix pensant.

D

Un art veritablement creador sempre és possible dins qualsevol societat.

Entenc per art **realment creador** el que sorgeix de la seva mateixa problemàtica i de la lliure elecció del realitzador, i que no és controlat, ni condicionat per la demanda del mercat artístic. Per tant: el que sorgeix precisament com a enfrontament contra el muntatge establert per marxants i galeries.

En aquest moment a Mallorca es donen factors positius per al desenvolupament d'un art realment autèntic en aquest sentit:

1.—L'existència d'una èlite intel·lectual considerable i considerada que simpatitzaria sempre amb un ressorgiment artístic.

2.—Una presa de consciència, com a entitat cultural, si bé incipient, de la joventut post-C.O.U. que es podria veure implicada en un moviment d'aquest tipus a través de la Universitat Balear.

3.—Existència de locals disposats a admetre manifestacions independents d'avantguarda. En conec almenys dos.

4.—Ineptitud total de les figures artístiques integrades de l'illa i de les societats que les protegeixen.

5.—Esnobisme intel·lectual dins la societat, aperturisme, etc... és a dir **terreny abonat**.

El principal desavantatge crec que és la pròpia naturalesa del caràcter mallorquí, més atent a les manifestacions que puguin arribar de fora que a l'interès que podrien despertar-li les que es realitzen a l'illa, fetes per artistes autòctons.

I no parl ja d'aquesta classe mitjana pròspera i reaccionària de la qual fa ja temps vaig aprendre de prescindir, i que a Mallorca, pel seu caràcter insular, es converteix en una paret que caldria esbucar a puntades de peu.

E

Que hi ha un grup d'individualitats que està intentant fer alguna cosa per transformar allò que semblava intocable és evident. L'estiu del 73 es féu un cert treball en aquest sentit si bé només cal considerar-ho com una presa de contacte en comparació amb el que hem de fer pròximament.

Les individualitats existeixen, i són aquí, a l'illa, i les seves realitzacions reflecteixen l'illa i la seva problemàtica actual, això és molt important, perquè l'art sempre és el reflexe del moment en què es fa.

Que existeix un lligam entre tots és evident, però no sé fins a quin punt. S'han donat aspectes comuns a tots, un d'ells és Barcelona, perquè la majoria, com s'ha esdevengut amb els escriptors, hi han passat en algun moment. I aqueixa ciutat, per si mateixa i en el context d'aquest país, i pel seu caràcter de centre receptor de la cultura catalano-valenciano-balear sempre suposa una influència col·lectiva comú a tots.

L'Escola Superior de B. A. de Sant Jordi també fou un aglutinant en un moment donat si bé crec que tots en sortiren disparats, convençuts que era el Mausoleu del que no desitjàvem. Però aprendre allò que no cal fer ja és aprendre... ¿no?

Ara fa nou anys que visc a Barcelona, potser som el menys mallorquí plàsticament parlant, però crec que existeix un lligam col·lectiu quant al moment i la problemàtica que ens ha tocat viure a l'illa, a part de la ideologia personal de cadascú. Però això és bo, no ésser grup, no tenir una ideologia comuna quant a la realització plàstica, però saber a què ens enfrontam col·lectivament. Això és el que importa.

Quant a la ruptura entre l'art d'ahir i d'avui a l'illa, la meua experiència és que ja als quinze anys deixà d'interessar-me, perquè les meves motivacions ja eren d'altre tipus. Després, en el 65 a Sant Jordi, hi hagué una regressió dins mi mateix, em feren fixar-me en l'Impressionisme, quan les meves motivacions eren ja clarament expressionistes i **pop**. Això mai no s'oblida. Com podeu suposar el que ara s'esdevé no té cap tipus de relació amb la pintura tradicional mallorquina, el trencament existeix des de sempre. Són coses totalment oposades, potser els pintors mallorquins mai no havien d'haver-se fixat en Mir, ni Hubert, ni Anglada, ni Cittadini, aquí crec que existeix la ruptura, a tots nosaltres ens donaren ja el cadàver amortallat, i com qui podia ja no li férem cas.

«Crònica de Tres»

Si teniu intenció de comprar res de joieria, confeccions de pell, objectes propis per a obsequi, articles de viatge, perles, porcellanes, quadres d'esmalt, etc., potser tindrem exactament allò que vos interressi.

ENS SENTIREM MOLT
COMPLAGUTS SI TENIU EL
GUST DE VENIR, SENSE
CAP COMPROMÍS PER
PART VOSTRA, A VEURE
LA NOSTRA SELECCIO
D'ARTICLES

nacar

Jaume III, 115-119

Tel. 21 69 06 - 21 69 07 - 21 06 48

Palma de Mallorca

UNA EMPRESA AMB INDISCUTIBLE
VOLUNTAT DE SERVIR BE TOTTHOM

(Amb molt de gust vos farem un 10% de descompte si esmentau aquest anunci)

Convocatòria d'ajuts...

(Ve de la pàg. 25)

Antoni Tarabini-Castellani
Miquel Aleñar
Climent Garau

En funció de l'especialitat de cada projecte, el mateix Jurat podrà demanar l'assessorament d'altres especialistes.

6. El treball serà redactat en català i, un cop acabat, se'n remetran tres exemplars a l'**OBRA CULTURAL BALEAR**. (Vicenç Mut, 3).

7. El Jurat pot declarar deserta la concessió i, en tot cas, la seva decisió serà inapel·lable.

8. Sempre que un dels treballs que concursen s'hagi de realitzar en equip, això haurà de constar en la sol·licitud. S'hi inclouran els noms de totes les persones que l'integren, amb el curriculum dels estudis i els treballs de cadascú, i s'indicarà el principal responsable o coordinador de la investigació.

9. Els candidats hauran d'haver presentat la documentació **abans del 30 d'abril de 1975**.

10. El Jurat farà públic el seu veredictes l'1 de juny de 1975.

La documentació s'ha de trametre a **OBRA CULTURAL BALEAR** (Vicenç Mut, 3, Ciutat de Mallorca).

JOAN MIRÓ

**Qüestions
sobre la taula.**

MIRÓ, MIRÓ, MIRÓ

Joan Miró ha estat, des de fa uns quants anys ençà, objecte de polèmiques encontrades i diverses que l'han convertit en joguina utilitzada per dretes i esquerres per enarborar banderes sense que, ell mateix, hi tingués altra participació que haver-se atrevit a suggerir la donació d'una obra seva —escultura, mural, ceràmica— primer per «S'hort del rei» i ara —la cosa encara segueix el procés diplomàtic que sembla inevitable— per l'anomenat «Parc de la mar».

Coincidint amb tot això, el I Premi internacional de pintura jove, Joan Miró, convocat temps enrera, fou concedit per un jurat amb noms tan prestigiosos com Moreno Galván, Josep Meliá, Manolo Hernández Mompó, Cela Conde i Cirici Pellicer.

Les obres premiades foren dues, però una d'elles viatjarà a Barcelona, cap a la «Fundació Joan Miró», on hi haurà parets adients. L'altra esperarà que n'hi hagi a Ciutat o a l'illa, allà on sia.

El panorama, doncs, no pot ésser més trist pel que fa referència a les possibilitats de la projecció mironiana a Mallorca.

Per tractar aquest tema, varen compartir la taula del diàleg a Ràdio Popular, cinc persones que coneixen Miró, la seva obra i les circumstàncies que l'envolten.

En el programa **Qüestions sobre la taula**, que patrocina **RENTA BARNA**, es va parlar, doncs, de Miró. Ho feren:

En Pere Serra, editor i director dels diaris de Ciutat, **Última Hora** i **Majorca Daily Bulletin**. Aquest darrer, patrocinador del premi de pintura esmentat.

Na Niní Quetglas, directora de la galeria d'art, **Pelaires**, que va córrer amb l'assessorament del premi.

En Guillem Oliver, jove arquitecte, antic membre de l'Oficina d'Informació Urbanística del Col·legi d'Arquitectes.

En Ferran Cano, de la galeria **Quatre Gats**.

I Na Maria Lluïsa Juncosa, directora de **Quatre Gats**.

D'entre les coses que es varen dir —indubtablement interessants gairebé totes elles— faig un recull que pugui donar una idea del que és, actualment, el problema.

Les bases del concurs estan aprovades p'En Joan Miró i es va decidir portar l'obra guanyadora a la Fundació, a Barcelona, perquè a Mallorca no hi ha lloc. **(Serra)**

Amb el «Parc de la mar», Miró ha topat amb la característica rigidesa burocràtica. **(Guillem Oliver)**

I correm el perill de convertir el «Parc de la mar», en un parc provincià, de poblet, ple d'esculturetes de distingits aficionats. **(Serra)**

A Mallorca, hi ha una oposició organitzada contra Miró, no ja com a pintor, sino com a persona, pel que representa. **(Cano)**

A Barcelona també existia això i la batalla s'ha guanyat. **(Serra)**

I aquí s'ha de guanyar, també. **(Cano)**

Però a Barcelona la majoria del poble estava amb Miró. Aquí faltaria saber amb qui està el poble. **(Juncosa)**

Es una qüestió de civisme. El grau de civisme del ciutadà de Barcelona és molt més elevat que el de Mallorca. **(Quetglas)**

Crec que estam parlant de Miró com una bandera de desenvolupament cultural. I també crec que el ciutadà mig, desgraciadament, no coneix Miró i ni tan sols n'ha sentit parlar mai. **(Oliver)**

Per l'homenatge a Miró, que organitzarem a **Quatre Gats**, els millors pintors espanyols donaren obres per a Miró. Aquestes obres hauran d'anar a Barcelona. **(Cano)**

S'ha de sensibilitzar el poble i tenim tots els diaris —inclús **Baleares**— a favor de Miró. **(Serra)**

Jo crec que no tots els diaris estan a favor de Miró. I crec que s'ha de moure l'opinió pública. **(Juncosa)**

S'ha de fer comprendre a la societat neo-capitalista, el valor de canvi de Miró. No crec que puguin entendre el valor de l'ús, però sí comprendran quan es parli de pessetes. **(Cano)**

M'interessa fer constar que Miró no sols vol donar una escultura, un mural, un mosaic o les tres coses, sinó que vol, també, que hi hagi un parc, on els nins puguin jugar i on no es faci un emplastre. Es per això que va proposar la intervenció d'En Sert. Només l'interessa deixar la seva obra a la Ciutat, però a un veritable parc. **(Quetglas)**

Tot això no és més que un problema de llibertat. De llibertat completa, que tan difícil ens és entendre. En certa ocasió vaig preguntar a una personalitat illenca per què posaven tantes dificultats a Miró i la resposta va ésser: perquè ha estat a Montserrat. És a dir, es tracta d'un problema d'entendre la llibertat de creació. **(Serra)**

J. PLANAS SANMARTÍ

Convocatòria d'ajuts de treball i beca per investigació

La consciència de la creixent necessitat d'un coneixement més profund i rigorós de la realitat de les Illes Balears, alhora que la conveniència d'afavorir la promoció d'investigadors joves, ha mogut la Junta de l'**OBRA CULTURAL BALEAR** a fer pública la convocatòria d'unes beques d'investigació pel curs 1975-1976, amb la col.laboració de la **Fundació Jaume Bofill de Barcelona**, segons les bases que segueixen:

1. Es concediran dos ajuts de treball a la investigació, dotats amb 50.000,— pessetes cadascun, i una beca d'investigació, dotada amb 100.000.— ptes.

2. Podran optar-hi totes aquelles persones que, des de la perspectiva de les ciències humanes i socials, estudiïn algun aspecte de la realitat actual de les Illes Balears i/o els seus precedents històrics. Els universitaris i estudiosos de les Illes hi tindran preferència.

3. El període d'investigació s'estendrà des de l'1 d'octubre del 1975 fins al 30 de juny del 1976.

4. Els candidats hauran d'enviar a l'**OBRA CULTURAL BALEAR** la documentació que s'indica:

a) Sol·licitud de participació a aquesta convocatòria, en full imprès que la mateixa **OBRA CULTURAL BALEAR** facilitarà als interessats.

b) Currículum d'estudis i treballs realitzats.

c) Projecte del treball, explicitat en un mínim de 5 holandeses i un màxim de 10, on també constarà el calendari d'execució i el mètode d'investigació previst.

d) Relació de la bibliografia que es pensa utilitzar.

Aquesta documentació serà retornada als candidats que no hagin obtingut cap ajut o beca sempre que els interessats la demanin.

5. Decidirà la concessió dels ajuts i la beca un Jurat format pels membres següents:

Bartomeu Barceló
Andreu Ferret
Albert Saoner

CAJA DE AHORROS Y MONTE DE PIEDAD DE LAS BALEARES

(Fundada l'any 1882)

OFICINA CENTRAL:

C/. Ramon Llull, 2 (Plaça de Sant Francesc)
PALMA

AGÈNCIES URBANES

Tous Ferrer, 50 - 52
Blanquerna, 142
Calvo Sotelo, 97 - 99
Cardenal Rosell, 126
B. Sta. Maria del Sepulcre, 15
Honderos, 119
Luca de Tena (cantonada Aragón)
Milán, 39 (Arenal)
Cap. Crespí Coll 26, (Son Gotleu)
Barranco, 31-A (Génova)
Colliure, 143 (Camp Redó)
Miquel Porcel, 58 (Son Espanyolet)
Cala Marsal (Son Cladera)
M.ª Ant.^a Salvà, 13 (Sa Vileta)
Legionario Aleixo (Son Cotoner)
Camí Vesinal de Son Rapinya, 59
Reis Catòlics, 19 (La Soledat)
Baltasar Valentí, 65 (Vivero)
Trigal, 48 (Son Ferriol)
Mons. Mayrata, 159 (Son Sardina)

OFICINES a

Alaior - Alaró - Andratx - Artà - Biniali -
Calvià - Campos - Capdellà - Ciutadella -
Colònia de St. Jordi - Eivissa - Esporles -
Felanitx - Inca - Lloseta - Lluçmajor - Ma-
nacor - Maó - Maria de la Salut - Muro -
Palma Nova - Peguera - Petra - Pollença -
Porto Cristo - Pòrtol - Porreres - Port d'An-
dratx - Port de Pollença - Port de Sóller -
Sant Antoni - Sant Joan - Sant Lluís - Santa
Eulàlia - Santanyí - Santa Maria - Sa Pobla -
Sencelles - Sineu - Sóller - Valldemossa -
Vilafranca - Villa Carlos

UNES DATES

Dilluns, 3 de febrer.—L'Institut femení **Joan Alcover** se declara en atur en senyal de protesta pel problema dels interins, professors no numeraris, dels centres estatals. Una comissió d'aquest centre visita els instituts **Ramon Llull** i **Antoni Maura** sol·licitant ajuda.

Dia 4.—Els instituts **Ramon Llull** i **Antoni Maura** s'ajunten a l'atur, encara que no d'una manera total. Se fa una concentració davant la Delegació d'Educació i Ciència i s'entrega una carta al delegat **Tous Amorós**, publicada a **Ultima Hora**. El mateix dia té lloc una petita manifestació des de Cort a la Plaça Major.

Dia 5.—Continua l'atur als instituts, llevat del **Ramon Llull**. Una comissió de 9 representants dels tres instituts visita el delegat. Les notícies que dona aquest no són gaire encoratjadores. El problema dels P. N. N. —diu— no té una solució equitativa. I les peticions fetes pels alumnes sobre representativitat i legalització d'assemblees a nivell de batxiller són pràcticament denegades. El delegat sol·licita un mes de temps per revisar la qüestió.

Dia 6.—L'institut **Joan Alcover** fa «assemblees i decideix reintegrar-se a classe. Es pren contacte amb centres privats. En els dies següents comencen a proliferar assemblees als instituts, sol·licitant ajudes a les Facultats per tractar la problemàtica i presentar al delegat, Sr. **Tous Amorós** les possibles solucions que els alumnes troben adequades.

Dia 7.—Assemblea d'un grup de col·legis on es pren la decisió de no fer l'atur el dimarts. Aquest dia, la majoria de col·legis fan atur, i en el **Ramon Llull** s'entra a classe normalment però a les 11 té lloc un atur parcial...

EL DIA 11

L'àmbit estudiantil ha sofert clarissimament una evolució cap a la capacitat d'una problemàtica social. El jove se'n fa càrrec que alguna cosa no funciona, i troba en les anormalitats i deficiències acadèmiques una primera plataforma per ficar el dit dins la nafra. Així, el dia 11 del mes passat, la crisi acadèmica unida lògicament a altres factors no menys importants de la realitat econòmica-industrial, va desembocar en dues manifestacions. La solidaritat dels estudiants balears amb els companys alumnes i professors afectats per la clausura de les quatre facultats a Valladolid, i amb les reivindicacions presentades pels professors no numeraris de la nostra província i de tot Espanya, es va ajuntar amb la protesta pel procés 1.001 i a la demanda generalitzada d'amnistia. El neo-proletariat que constitueixen les capes universitàries enfoquen d'una manera molt

Actualitat pedagògica

Hi haurà «Escola d'estiu»

particular l'actual crisi i com es lògic superposen els problemes acadèmics als interessos i necessitats de la societat. El cert és que el dia 11, foren els joves estudiants junts amb els treballadors en atur o en males condicions de treball, els que exigien garanties pel seu futur.

UNES FETS

El panorama escolar no respon tampoc als moments de canvi que vivim. Els casos d'anomalies i fets inexplicables es donen també dins les baixes esferes acadèmiques. El «Show» Caimari—74 comença quan una mestra el mes d'octubre s'encarrega d'un curs de 45 nins en unes condicions deficients quant al seu nivell de preparació. Havent començat el curs lleven l'escola, nins de 6 i 7 anys se veuen obligats a anar a Selva. Llavors comença tot un procés de protestes, negatives i promeses. Mentre es tenen reunions amb inspectors d'E. G. B., els nins no van a escola. De fet estan tot un trimestre quasi sense classes. Això en uns al·lots gairebé retardats i amb una manca de període preescolar és indubtablement greu. La pressió del poble representat pel batle no du a res positiu, mentrestant, la mestra és traslladada a Selva on es fa càrrec de l'escola nacional temporalment. Al mes de gener d'una forma arbitrària tornen a enviar la mestra a Caimari. Ara se'n fa càrrec d'un petit grup de nins de 6 i 7 anys. Són els que quedaven sense anar a escola, tots els altres s'havien reintegrat al curs a Inca o a Selva. La imatge d'un poble sense escola, d'un poble sense vida, ens planteja una sèrie d'interrogants damunt el procedir dels responsables directes d'aquests desgavells: ¿Què persegueixen amb aquesta manera d'actuar tan irracional, què és el que interessa, els aspectes pedagògics, econòmics, humans? Tenen dret?...

No fa molt, una monja d'un col·legi del Sagrat Cor de Palma d'E. G. B. repren alumnes per utilitzar com a mitjà de comunicació el mallorquí. La repressió arriba al punt d'amenaçar col·lectivament amb rebaixaix les notes si troba algú xerrant-lo. Tenint en compte que bona part dels alumnes d'aquesta i altres escoles desitgen aprendre seriosament el mallorquí, ja sigui perquè no l'han après a casa o ja per perfeccionar-lo i tenint en compte que pertot arreu es demana que l'ensenyament de la nostra llengua se faci oficial, no constitueix això un atemptat contra el desenvolupament del nostre poble?

SECRETARIAT PEDAGÒGIC

El Secretariat pedagògic és conscient dels esforços que aïlladament es fan dins la reforma de l'ensenyament, o més ben dit, dins aquells grups que treballen per millorar els mitjans de què disposem perquè se'n fan càrrec de les deficiències oficials. Perquè som conscients que la reforma pedagògica quant a mètodes i nova estructuració no vindrà precisament des de dalt. Nosaltres també demanem llibertat per posar l'ensenyament al nivell de les exigències que ens marca una època. De fet, el nostre plantejament, les diverses seccions de treball que tracten de problemes molt específics i el contacte social a tots els nivells que ens proposam mantenir, estan determinats per uns objectius prou clars. Creim que les circumstàncies econòmiques, socials i polítiques exigeixen molt més a l'ensenyament i als seus responsables. Creim, per això, que cal plantejar-nos seriosament la manera de fer-los més científics i objectius; de llevar-los aquesta tremenda dosi de repressió que contenen i així posar-lo al servei de la cultura popular. Això és l'esperit dels qui treballen en el Secretariat pedagògic, i per això tots nosaltres ens solidaritzam amb el moviment de protesta universitària.

ASSEMBLEA PEDAGÒGICA DE L'OBRA CULTURAL BALEAR

Dissabte dia 15 de febrer, amb assistència de més de 50 mestres, parvulistes i educadors en general, se celebrà l'assemblea del Secretariat pedagògic de l'O. C. B.

Es discutiren i determinaren els objectius d'aquest secretariat: unir i facilitar als mestres i educadors els elements teòrics i pràctics necessaris per desenvolupar una labor educativa d'acord amb les peculiaritats pròpies de la nostra terra, llengua, cultura, economia, etc. Per assolir aquesta finalitat s'han creat les següents comissions de treball: a) Seminari de sociologia de l'educació, per investigar la ideologia implícita i explícita dels textos d'E. G. B. Aquest seminari compta amb un total de 30 mestres i gaudeix una beca de la Fundació Bofill. b) Cursets de Tècniques educatives. Els dies 22-23 de febrer se celebrà un segon curset sobre expressió plàstica, a Santa Llúcia de Mancor. Els dies 8-9 de març n'està programat un altre, i per l'estiu vinent es planifica una trobada sobre bilingüisme.

Una de les iniciatives més ben acoïllides fou el projecte d'organitzar l'Es-

cola d'estiu per a educadors, cosa que farien conjuntament l'Escola universitària de professors d'E. G. B. (Normal) i aquest Secretariat. Això ja palesa les bones relacions actuals amb l'Escola Normal des que el Sr. Andreu Sánchez s'ha fet càrrec de la direcció, assumint el propòsit de «balearitzar» el seu ensenyament.

Dins el programa de Ràdio popular **Mallorca al vent**, hi haurà una emissió setmanal sobre temes pedagògics, a càrrec de la Comissió d'informació del nostre Secretariat. Aquest equip coordinarà les possibles col·laboracions en revistes educatives: **Perspectiva escolar, Cuadernos de pedagogía.**

Dins les propostes que feren els assistents cal destacar, en primer lloc, l'adhesió a la nota de repolsa del Consell directiu d'O. C. B. enfront del pròxim decret del Ministeri d'Educació i Ciència sobre l'ensenyament de les llengües nadiues, on el nostre idioma és equiparat, quant a l'ensenyança, a les llengües estrangeres.

Igualment l'assemblea demostrà la preocupació pels difícils moments que viuen els professionals i alumnes d'E. G. B., Escoles universitàries i Facultats. Es va insistir en la necessitat de regular una vertadera participació d'alumnes i professors en la vida docent.

Secretariat pedagògic

OBRA CULTURAL BALEAR

Des de la Rambla

Crònica de Barcelona

L'extensió dels conflictes que tenen lloc aquestes darreres setmanes manifesten un punt clar i comú: rera tota una onada de reivindicacions salarials, professionals i culturals hi ha una atmosfera general de reivindicacions polítiques que s'observen des del camp obrer, passen pel sector de l'ensenyament i arriben fins als actors de teatre: unes gents que, fins ara, semblava que no tenien altra veu que la manllevada als «autors» i que, a Barcelona, d'una manera generalitzada, s'han solidaritzat amb uns companys de Madrid i amb unes exigències i drets que van des dels econòmics fins a demanar el plantejament d'una nova política teatral coherent amb la nostra realitat.

DES DE LES GUARDERIES DE NINS D'UÈ A LA UNIVERSITAT PASSANT PELS INSTITUTS: VAGA GENERALITZADÍSSIMA

L'onze de febrer començà una convergència dels **educadors de les guarderies** (feren vaga unes 10 i es reüniren representants d'unes 25 demanant a més de les reivindicacions generals dels ensenyants el reconeixement oficial de les guarderies, la seva gratuïtat, la construcció de nous centres que resolguin les necessitats socials i la creació d'estudis especialitzats per als educadors), dels **mestres d'escola** (200 centres estatals i privats anaren a la vaga; mil mestres celebraren una assemblea davant la situació caòtica de l'ensenyament que repercuteix a tota la població, especialment a la classe obrera, i aprovant un manifest on demanen: un sou únic i suficient per propietaris, intèrims, i privats, estabilitat del treball, ampliació de les places escolars i negativa a les oposicions. L'Escola de Formació del professorat de Sant Cugat, que depèn de la Universitat Autònoma, protesta, a més, per l'assumpte de les oposicions amb què el Ministeri vol cobrir 15 càtedres i adjunties amb la qual cosa es romp tota una línia pedagògica, segueixen la vaga i fan marxar al Rectorat) **dels professors no numeraris, numeraris i dels estudiants de l'Ensenyament Mitjà** (400 PNN d'Institut amb la solidaritat de 80

catedràtics numeraris i els estudiants van a la vaga. L'actitud del Ministerio és clara: la **Delegada del M. Educació y Ciencia** envia un telegrama als directors dels Instituts on diu: **Al objeto de adoptar inmediatamente medidas disciplinarias o de rescisión de contrato deberá comunicar telefónicamente telegrama esta delegación cualquier alteración funciones normales encomendadas profesorado de este centro con indicación del nombre y apellidos de los causantes de dicha alteración. Deberá darse urgentísimo conocimiento presente telegrama al profesorado de este centro. Saluda delegada provincial 18,30 día 11.** Ja ho veis. Tot un programa de diàleg) i **dels estudiants, els PNN i el personal no docent de les tres Universitats** (amb problemes específics de cadascun dels estaments, agreujats per la mesura disciplinària, inèdita des de fa molts anys, de tancar algunes facultats d'alguns indrets de l'Estat Espanyol i especialment les portes closes tot el curs de quatre facultats de Valladolid que ha fet reaccionar, tots a una, estudiants i professors: a la vaga! a la vaga!). Una convergència on, a més a més, dels problemes de l'estabilitat laboral, comuns amb els de les classes treballadores també en constant efervescència, hi ha, comú també amb el món del treball, la necessitat de bastir estructures vertaderament democràtiques, que esborrin qualsevol autoritarisme que creu que amb decrets, acomiadaments i sancions es poden resoldre uns problemes endèmics i que s'arrossegueu, com tots ja sabeu, des de fa tants d'anys.

LA NORMALITZACIÓ DEL CATALA

La premsa està saturada de comunicats, notes, protestes, denúncies, reivindicacions etc. que repeteixen una letania que no fa més que dir, amb totes les variacions possibles, l'exigència d'un dret del poble dels Països Catalans: **Volem la normalització en tots els camps del català** (de l'escola als diaris, de la televisió a la universitat, del cinema als ajuntaments, dels tribunals als instituts...) Aquí tenim un breu apunt de les principals demandes:

Assistència Palmesana

amb el desig de fomentar actes culturals ofereix cada dissabte teatre o varietats

c/. Ramon Llull, 21

Tel. 21 12 28

Ciutat de Mallorca

1.—El conseller de l'Ajuntament de Barcelona Sr. Soler Padro envia una carta oberta al batlle Sr. Massó on reclama: «Que sigui inclosa en la formació del pressupost de 1975 una partida destinada a subvencionar l'ensenyament del català a les escoles d'E. G. B. de Barcelona per un import de 100 milions» (...) «Si bé es cert que **La ley de Educación** inclou entre els seus fins l'ensenyament de la nostra llengua, també ho és que l'Estat no ha arbitrat fins ara ni els mitjans ni els recursos, ni per tant l'organització adequada perquè l'ensenyament del català pogués dur-se a terme».

2.—El Col·legi d'Advocats davant les dificultats i obstacles que troba l'ensenyament de l'idioma català a les escoles públiques i convençut d'interpretar la voluntat popular de treballar en defensa de la cultura dels Països Catalans va acordar:

a) Crear una comissió de defensa de la Llengua i la Cultura catalana.

b) Dirigir-se al **Excelentísimo Sr. Ministro de Educación y Ciencia** per tal de demanar la supressió dels obstacles que impedeixen l'ensenyament del català dins l'horari escolar.

c) Promoure un **Congrés de Defensa de la Cultura Catalana** i obtenir el recolzament de tots els Col·legis Professionals dels Països Catalans.

3.—El Col·legi d'Arquitectes de Catalunya i Balears recolza l'ensenyament **EN** català i s'ajunta al Col·legi d'Advocats per tal de col·laborar i recolzar el **Congrés de Defensa de la Cultura Catalana**.

4.—El Col·legi d'Enginyers industrials, el d'Aparelladors, l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears, l'Omnium Cultural i l'Enciclopèdia Catalana s'adhereixen també als punts de la Junta del Col·legi d'Advocats.

5.—Conversa entre la **Delegación del Ministerio de Educación y Ciencia** i l'Omnium Cultural. Aquesta reunió fou presidida pel Governador Civil de Barcelona i es prengueren una sèrie d'acords entre els quals destaquen: La **Inspección** farà una informació completa de les classes de català establertes, els centres on funcionen, l'organització i el professorat, per tal d'evar-ho a la **Dirección General** per a la seva regularització. També s'estima la conveniència de formar un grup de treball amb representants dels dos organismes per a estudiar les formes possibles d'habilitació del professorat de llengua catalana.

6.—Els estudiants de l'Ensenyament Mitjà volen aprendre **en català**. El 13-II-75 es publicà en el «B. O. E.» el Pla d'estudis del «Bachillerato Unificado Polivalente» on s'omet tota referència a l'ensenyament de la llengua i la cultura catalanes. Estudiants dels Instituts «Sant Josep de Calassanz», «Ausias March», «Emperador Carlos», «Montserrat» i «Verdaguer» així com estudiants i llicenciats de Filologia catalana manifesten la seva estranyesa

per aquesta omissió, creuen que aquest Pla hauria de tenir en compte la realitat dels Països Catalans i sol·liciten l'elaboració d'un Pla nou amb participació de professors, alumnes i pares d'alumnes que s'adapti i reconegui tots els aspectes de la nostra realitat.

7.—«La llengua catalana és una llengua d'expressió científica». El mes passat LLUC publicà el **Manifest de Prada** que és el resum d'aquest dret que reivindiquen la major part dels sectors de la investigació i de la docència. Un dret que va lligat amb la plena normalització de les institucions científiques catalanes.

El 7 de febrer al CIC de Barcelona (dins el cicle de conferències, organitzat pel Col·legi de Doctors i Llicenciats, sobre la Cultura Catalana del qual parlaré el mes que ve) hi hagué una taula rodona amb el tema: «L'ús de la llengua catalana en el terreny científic». Hi participaren Heribert Barrera (químic), Oriol Casassas (metge), Ramon Folch i Joan Senent (biòlegs) i Eduard Bonet (matemàtic) que repetiren de bell nou els punts fonamentals per tal d'assolir l'oficialitat, la normalització, l'ús del català dins l'ample camp de la Ciència que s'investiga, s'ensenya i es fa en els Països Catalans.

Crec que aquesta llista esquemàtica però significativa dona una visió de l'actitud de la base, de la majoria respecte del seu idioma i a l'ús d'aquest idioma i s'enfronta, com fa temps, amb les decisions «oficials» que oblidem, ignorem i no se'n recorden mai de qui som.

EL TOT BARCELONA DE LA BURGUESIA A «ESADE» ESCOLTARÈN: DEIXEU DE FER PAÍS, CAL FER POLITICA

El 21 de gener la **Escuela Superior de Administración y Dirección de Empresas** (propietat dels jesuïtes) era plena de gom a gom (unes 800 persones) per a escoltar al vicepresident executiu de Banca Catalana: Jordi Pujol. Hi havia els empresaris catalans no lligats amb l'Administració: Carulla, Carner, Duran Fanell, Mas Martí, etc., regidor de l'Ajuntament com D. Eduardo Tarragona, i «pujolistes» de la petita burgesia i de les classes mitjanes.

El banquer i metge Sr. Pujol es pronuncià en contra de les «Asociaciones oficiales», criticà la tecnocràcia dels anys 60; va fer una crida «catalana» (no parlà mai dels Països Catalans) a un conjunt de gents de classes socials molt diverses, s'oposà a les tendències demagògiques «poujadistes» de la petita burgesia, al socialisme madrileny, a la dreta conservadora i a la utopia revolucionària que considerà políticament no vàlida, tirà aigua i terra entre ell i Fraga Iribarne i plantejà un futur programa d'unitat de mo-

viment reformistes d'esquerra, democràcia cristiana i social democràcia per fer una plataforma de «centre-esquerra catalana a la sueca» que cal contemplar amb interrogants. Fou molt aplaudit a la sala i a les informacions de la majoria dels diaris de Barcelona i silenciats per la «prensa del Movimiento».

UN CAPELLÀ CATALÀ ACCEPTAT COM A CANDIDAT AL PREMI NOBEL DE LA PAU 1975

El 16 de gener de 1975 el director de l'Institut Nobel de Noruega ha comunicat l'acceptació de Lluís Maria Xirinachs que havia estat feta per vint-i-set professors en actiu de la Universitat Autònoma. En el moment de redactar la sol·licitud Lluís Maria Xirinachs realitzava des de el primer de gener de 1975 una vaga de fam a la presó de Carabanchel (on compleix una condemna com a pres polític, de tres anys) per expressar la seva solidaritat amb la campanya pro-amnistia de «Justícia i Pau». Aquesta vaga, que finalitzà l'11 de febrer, és la que fa cinc de les realitzades per aquest capellà que pel camí de la **no violència** ha lluitat sempre —com indiquen els professors de la universitat en la seva sol·licitud del Nobel— per: **La proclamació incansable de la dignitat dels homes i dels Pobles apel·lant a l'exerici de les llibertats i dels Drets Humans i denunciant tota violació dels mateixos.**

—El refús de la pena de mort oferint la seva pròpia vida per desvetllar les consciències al valor inalienable de la vida.

—La defensa de les minories ètniques i de les nacionalitats oprimides.

—Les formes d'acció no-violenta que ha utilitzat per a promoure la Pau basada en la Justícia i tot el que col·labori a la convivència fraterna entre els homes.

Si a Lluís Maria Xirinachs li donassin el Premi Nobel de la Pau, Europa i el món descobririen la lluita no-violenta d'un home arrelat en les seves gents que ha renunciat a tots els privilegis per ésser pobre amb els pobres, compartir l'herència dels pacificadors, oposar-se, amb el propi testimoni, a opressions econòmiques i nacionals.

Barcelona, febrer 1975.

BIEL MESQUIDA I AMENGUAL

SALA PELAIRES
GALERIA D'ART

**T
A
P
I
E
S**

MARÇ 75

PELAIRES, 63 TEL: 223696 CIUTAT DE MCA.

MATA

Ybag..Varon

LINIA AVANÇADA PER HOMES
LINEA AVANZADA PARA HOMBRES
LIGNE AVANCEE POUR MONSIEURS
LATEST LINE FOR GENTLEMAN

CENTRE COMERCIAL "LOS GERANIOS"

AL C/ **SANT NICOLAU** 20B
PALMA DE MALLORCA